

Επιρροή Ευρώπης και Κίνας στην Αφρική

Επίκεντρο: Αιθιοπία και Αγκόλα

Δωρόθεος Μάγος
Ημερομηνία: 01/12/2021

Περίληψη

Στην πιο κάτω εργασία εξετάζετε η επιρροή Κίνας και Ευρώπης στην Αφρική. Δηλαδή, παρουσιάζονται με αναλυτικό τρόπο οι διαφορετικές πολιτικές που ακολουθούν οι δύο δρώντες σε μια προσπάθεια προσέλκυσης των Αφρικανικών χωρών. Από την μία πλευρά, έχουμε την Ευρώπη να προσπαθεί να προωθήσει τις δημοκρατικές τις αξίες όπως ελεύθερες και δίκαιες εκλογές μέσω των οικονομικών συμφωνιών. Με τον εκδημοκρατισμό των χωρών, σκοπός της Ευρώπης είναι να καταστεί σημαντικός παράγοντας στην διεθνή σκηνή επηρεάζοντας αρκετές χώρες. Εν αντίθεση με την Ευρώπη, η Κίνα προσπαθεί να προσελκύσει τις Αφρικανικές χώρες μέσω οικονομικών συνεργασιών χωρίς να μπλέκετε στα εσωτερικά τους ζητήματα. Μέσα από τις οικονομικές συνεργασίες η Κίνα, επιδιώκει να πάρει πρώτες ύλες σε φθηνές τιμές με αντάλλαγμα την πραγματοποίηση έργων σε χώρες τις Αφρικής αλλά και τον περιορισμό της Ταιβάν. Δηλαδή, το μόνο που απασχολεί την Κίνα είναι η οικονομική ανάπτυξη ανάμεσα σε αυτήν και τις Αφρικανικές χώρες αναπτύσσοντας έτσι μια ειλικρινή σχέση όπου και οι δύο πλευρές θα κερδίζουν.

Για την μελέτη των δύο διαφορετικών πολιτικών ανάμεσα στην Ευρώπη και Αφρική η εργασία επικεντρώνεται σε δύο χώρες την Αγκόλα και την Αιθιοπία. Μέσα από αυτές τις δύο χώρες θα εξεταστεί η κατάσταση που βρίσκονταν πριν την ανεξαρτησία τους και πως προσελκύνθηκαν οι δύο δρώντες. Επίσης, θα εξεταστούν οι τριβές που υπήρξαν μεταξύ των δύο Αφρικανικών χωρών και της Ευρώπης για την υλοποίηση των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων. Αποτέλεσμα αυτό ήταν να κερδίσει έδαφος η συνεργασία με την Κίνα κάτι που έφερε την αλλαγή πολιτικής από την Ευρώπη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

- Επεξήγηση του θέματος
- Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Κύριο Μέρος

Κεφάλαιο 1

- 1.1 Ανάλυση εξωτερικής πολιτικής Ευρωπαϊκής Ένωσης
- 1.2 Ανάλυση εξωτερικής πολιτικής Κίνας

Κεφάλαιο 2

- 2.2 Αγκόλα
- 2.3 Αιθιοπία

Επίλογος

Βιβλιογραφία

Δωρόθεος Μάγος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της Διπλωματικής εργασίας μου είναι η επιρροή που ασκούν η Κίνα και η Ευρωπαϊκή Ένωση στην Αφρική. Δύο μεγάλοι παράγοντες στην παγκόσμια πολιτική σκηνή – Κίνα και Ευρώπη – προσπαθούν να επηρεάσουν με διαφορετικές πολιτικές, χώρες στην Αφρική για τα δικά τους συμφέροντα. Κατά την άποψη μου το θέμα αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς παρουσιάζει δύο διαφορετικούς τρόπους συνεργασίας με τις χώρες της Αφρικής. Υπήρξαν αρκετές προσπάθειες για επεξήγηση του θέματος είτε μέσω ακαδημαϊκών άρθρων, είτε μέσω βιβλίων. Σκοπός σε προηγούμενες έρευνες που έγιναν επί του θέματος ήταν να αποδείξουν αν η Κίνα δυσκολεύει την Ευρώπη στο έργο της για προώθηση των συμφερόντων της. Επιπρόσθετα, μελέτησαν εάν το καθεστώς της εκάστοτε χώρας ευνοούσε ή απέτρεπε την συνεργασία με την Ευρώπη. Δηλαδή, τα αυταρχικά κράτη συνεργάζονταν καλύτερα με Κίνα παρά με την Ευρώπη γιατί η Ευρώπη τους εξανάγκαζε να υιοθετήσουν δημοκρατικές αρχές. Υπήρξαν όμως και περιπτώσεις που αναγνωρίστηκε ότι η Κίνα δεν επηρέαζε το έργο της Ευρώπης. (Men and Barton, 2011:209-215) (Hackenesch, 2018)

Το ερευνητικό ερώτημα στην διατριβή μου είναι το εξής. Πως συγκρίνετε η σχέση Κίνας-Αφρικής και Ευρώπης-Αφρικής; Μπορεί η πολιτική της Κίνας να ευνοεί καλύτερη συνεργασία με Αφρικάνικες χώρες σε αντίθεση με την Ευρώπη; Η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της οικονομική της ισχύ προάγει την συνεργασία με χώρες οι οποίες δεν έχουν την οικονομική άνεση να ανταπεξέλθουν. Μέσα από την πολιτική αυτή, έχει ως στόχο πέραν από την δημιουργία καλών σχέσεων με τρίτα κράτη, να "προωθήσει" τις Δημοκρατικές της αξίες. Δηλαδή, με την επίτευξη μιας συμφωνίας όπως το «Cotonou Agreement», θέλει να βοηθήσει ή σε κάποιες περιπτώσεις να πιέσει στην εφαρμογή δημοκρατικών αρχών όπως οι ελεύθερες και δίκαιες εκλογές.

Αντιθέτως, η Κίνα δεν ενδιαφέρεται για την αλλαγή του πολιτικού καθεστώτος της εκάστοτε χώρας. Η Κίνα χρησιμοποιώντας την οικονομική της δύναμη μπορεί να συνεργαστεί με χώρες ανεξαρτήτου πολιτεύματος νοουμένου ότι θα εκπληρωθούν οι οικονομικοί στόχοι που έχει θέσει. Η ανάγκη της Κίνας για εξασφάλιση πρώτων υλών για την βιομηχανική της ανάπτυξη την παρότρυνε στο να επεκταθεί στην Αφρικανική ήπειρο. Στόχος της, η προώθηση Κινέζικων εταιριών και κινέζικου προσωπικού στις Αφρικανικές χώρες για άνοιγμα της οικονομικής αγοράς. Παράδειγμα σε αυτές τις πολιτικές της Κίνας είναι τα χαμηλά δάνεια που παραχωρεί με απώτερο σκοπό την ανάπτυξη έργων όπως η κατασκευή αυτοκινητόδρομων στην Αγκόλα με αντάλλαγμα την αποπληρωμή του δανείου σε βάθος χρόνου.

Για την εκπόνηση της εργασίας μου προσανατολίζομαι να χρησιμοποιήσω την ποιοτική μέθοδο και συγκεκριμένα την μελέτη περίπτωσης με την Αγκόλα και την Αιθιοπία ως παραδείγματα περιπτώσεων. Ο λόγος που έχω επιλέξει τις δύο αυτές χώρες είναι επειδή και οι δύο είχαν οικονομικές σχέσεις και με τους δύο δρώντες αλλά και αρκετές ομοιότητες. Η Αγκόλα λόγω της μεγάλης οικονομικής της ευχέρειας δεν συνεργαζόταν και τόσο ευκολά με την Ευρώπη σε αντίθεση με την Αιθιοπία που λόγω της πτώσης του στρατιωτικού καθεστώσ το 1991 και της κακής οικονομικής κατάστασης χρειαζόταν βοήθεια για να επιβιώσει σαν κράτος. Στην περίπτωση της Αγκόλας υπήρχε καλύτερη συνεργασία με την Κίνα σε αρκετά ζητήματα παρά με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Καταρχήν υπήρξαν επαφές και συνεργασία με την Κίνα από την δεκαετία του 1980 στον αντι-αποικιακό αγώνα. (Aguilar & Goldstein, 2009)

Η Αγκόλα έχει ισχυρή εξαγωγή πετρελαίου αλλά ήθελε να επεκταθεί και σε άλλους τομείς. Η Κίνα με την οικονομική και επεκτατική της πολιτική εκπλήρωσε έργα που τα είχε περισσότερο ανάγκη η Αγκόλα όπως νοσοκομεία, και αυτοκινητόδρομους. Επιπρόσθετα η ανάγκη της Κίνας για πρώτες ύλες και της Αγκόλας για ενίσχυση της οικονομίας της ήταν ένας εξίσου σημαντικός παράγοντας που βοήθησε στην καλύτερη συνεργασία. Αντιθέτως, η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε κάνει προσέγγιση συνεργασίας αλλά όταν ζητούσε την υιοθέτηση δημοκρατικών αρχών η κυβέρνηση της Αγκόλας δεν έδειχνε πρόθυμη στην υιοθέτηση τους. Κυρίως η μη υιοθέτηση τους πρόκειται στο γεγονός ότι η Αγκόλα δεν ενδιαφερόταν για την εφαρμογή τους παρά μόνο την βελτίωση των υποδομών της. (Hackenesch, 2018)

Η Αιθιοπία μετά και τον εμφύλιο πόλεμο στις αρχές της δεκαετίας του 1990 χρειαζόταν βοήθεια για να εξελιχθεί το κράτος στα πρότυπα των δυτικών χωρών. Με τον μη-έλεγχο πετρελαϊκών περιοχών δεν είχε μεγάλα έσοδα σε αντίθεση πάντα με την Αγκόλα. Σε μια προσπάθεια εδραίωσης της νέας κυβέρνησης χρειαζόταν την βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να ορθοποδήσει. Παράδειγμα βοήθειας από την Ευρώπη είναι η βοήθεια στην εδραίωση και προστασίας των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αντιθέτως, η σχέση της Αιθιοπίας με την Κίνα δεν ήταν αρκετά ενεργή παρόλο που υπήρχαν επαφές. Μετά την κρίση των εκλογών του 2005 η Αιθιοπία προσπάθησε να βελτιώσει τις σχέσεις της με την Κίνα για περαιτέρω συνεργασία. Αποτέλεσμα ήταν να υπάρξουν Κινέζικα δάνεια στην χώρα και την εκπλήρωση οικονομικών έργων όπως αυτοκινητόδρομοι και τηλεπικοινωνία κάτι που είχε περισσότερο ανάγκη η χώρα. (Hackenesch, 2018:99-104)

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Τα τελευταία χρόνια αρκετοί ακαδημαϊκοί και ερευνητές έχουν ασχοληθεί με την επιρροή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κίνας στην Αφρικανική Ήπειρο. Υπήρξε μία προσπάθεια επεξήγησης του ζητήματος για το κατά πόσον η Κίνα επηρέαζε το εξωτερική πολιτική της Ευρώπης, και αν το καθεστώς των εκάστοτε χωρών της Αφρικής επηρέαζε την συνεργασία τους με την Ευρώπη. Δηλαδή, μελέτησαν αν ένα αυταρχικό καθεστώς θα προτιμούσε να συνεργαστεί με την Κίνα η οποία δεν θα το ανάγκαζε να υιοθετήσει δημοκρατικές αρχές στη χώρα, πάρα με την Ευρώπη που οι πολιτικές της απαιτούσαν να γίνουν μεγάλες αλλαγές για να υπάρχει συνεργασία. Συγκεκριμένα, αυτή η μεγάλη αλλαγή που ζητείτο από την Ευρώπη οδηγούσε πολλές Αφρικανικές χώρες να προτιμήσουν συνεργασία με την Κίνα, αφού ήταν πιο στοχευμένη η συνεργασία χωρίς παρεμβολές. (Barton, Men, 2013) (Bräutigam, 2011b)

Όσον αφορά την Κίνα και την πολιτική της για επέκταση στην Αφρικανική Ήπειρο πρέπει να ανατρέξουμε περίπου 60 χρόνια πίσω. Κατά την διάρκεια του ψυχρού πολέμου αρκετές Αφρικάνικες χώρες είχαν αναγνωρίσει την Ταϊβάν έναντι της Κίνας, έτσι, δεν υπήρχαν επίσημες διπλωματικές σχέσεις. Με την πάροδο του χρόνου η Κίνα αναγνώρισε την ανάγκη της Αφρικανικής ηπείρου για στήριξη των συγκεκριμένων χωρών αφού θα μπορούσαν να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα της. Λόγω των μεγάλων αριθμών χωρών που βρίσκονται στα Ηνωμένα Έθνη και που μπορούσαν να επηρεάσουν την αναγνώριση της Κίνας έναντι της Ταϊβάν, ξεκίνησε μία προσπάθεια προσέγγισης τους για συνεργασία την δεκαετία του 1960 στηρίζοντας τους και στους αποικιακούς αγώνες. (Hackenesch, 2018, Yu, 1988)

Έτσι, αρχίζει μια οικονομική εκστρατεία από πλευράς της Κίνας για να προσελκύσει διάφορες χώρες της Αφρικής μέσω οικονομικών επιχειρημάτων με αποτέλεσμα οι πλείστες Αφρικάνικες χώρες ξεκίνησαν να συνεργάζονται και να αναγνωρίζουν την Κίνα. Ακόμη, η Κίνα παρουσίαζε τον εαυτό της ως μια χώρα αναπτυσσόμενη, ταυτίζοντας την ανάγκη για ανάπτυξη με τα θέλω των Αφρικανικών Σημαντική παράμετρο για την βελτίωση της συνεργασίας αυτής αποτέλεσε η παρεμβολή της Δύσης στα εσωτερικά των Αφρικάνικων χωρών για εκδημοκρατισμό χωρών. (Hackenesch, 2018, Yu, 1988) (Taylor, 1998)

Μια άλλη σημαντική εξέλιξη στην συνεργασία Κίνας - Αφρικής αποτέλεσε το συνέδριο FOCAC που διεξάχθηκε το 2006. Στο συγκεκριμένο συνέδριο η Κίνα σε συνεργασία με την Αφρική ήρθαν πιο κοντά αφού συμφώνησαν σε μια περαιτέρω οικονομική συνεργασία. Από την πλευρά της η Κίνα, παρουσιάζει τον εαυτό της όπως ειπώθηκε πιο πάνω, ως αναπτυσσόμενη χώρα, ταυτίζοντας τον εαυτό της με τις Αφρικάνικες χώρες, δίνοντας της καλύτερη προβολή σε σχέση με την Δύση, η οποία προσπαθούσε να τις βοηθήσει παρουσιάζοντας τις σαν κατώτερες χώρες. Πέραν από την ταύτιση Κίνας – Αφρικής, η Κίνα στο συνέδριο προτείνει συνεργασία ισότητας ανάμεσα στα μέλη χωρίς να εμπλέκεται κάποιος στα εσωτερικά ζητήματα της εκάστοτε χώρας. Αυτή η συμφωνία έρχεται σε αντίθεση με τις προθέσεις της Δύσης, αφού

υπάρχει μια εμπλοκή στα δρώμενα των χωρών αυτών. (Carbone, 2011) Μέσα από αυτή την συνεργασία η Κίνα καταφέρνει να έχει μία υγιή οικονομική συνεργασία, αποκτώντας πρώτες ύλες όπως πετρέλαιο και χαλκό σε πολύ χαμηλότερες τιμές, ενώ οι Αφρικανικές χώρες παίρνουν δάνεια με χαμηλό επιτόκιο, γίνονται διαγραφή χρεών και διεξάγονται έργα που βοηθούν στην βελτίωση του κράτους όπως η δημιουργία νέων νοσοκομείων ή τηλεπικοινωνιών εταιρειών. (Carbone, 2011) (Bräutigam, 2011a)

Τέλος, μια σημαντική πολιτική που εφαρμόζει η Κίνα είναι η προσπάθεια να ελέγξει την μεταναστευτική δράση των Κινέζων. Αρκετοί Κινέζοι διέφευγαν στην Αφρική έτσι ώστε να εμπλακούν επαγγελματικά στην αγορά της Δύσης καθώς υπήρχαν καλύτερες συνθήκες εργασίας. Με το πέρασμα του χρόνου, στόχος τους ήταν να φύγουν από την Αφρική και να δραστηριοποιηθούν μόνιμα στην Ευρώπη, ενώ κάποιοι άλλοι επέλεξαν να διατηρήσουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα στην Αφρική. Υπάρχει εκτενής αναφορά στην βιβλιογραφία για την Κινέζικη διασπορά και την δράση της Κινέζικης κυβέρνησης. Με αρκετούς Κινέζους να δραστηριοποιούνται στην Αφρικανική ήπειρο και την Κίνα να δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον για την περιοχή, η Κινέζικη κυβέρνηση θεώρησε σαν μια καλή ευκαιρία να προσελκύσει την Κινέζικη διασπορά.

Η Κίνα βλέποντας μεγάλο κύμα της Κινέζικης διασποράς να δραστηριοποιείται στην Αφρική βρήκε την ευκαιρία να εφαρμόσει δύο σημαντικές πολιτικές. Η μία ήταν να υπάρχει εκτενής οικονομική συνεργασία ανάμεσα στην Κινέζικη Διασπορά και την Κινέζικη Κυβέρνηση με την εξαγωγή Κινέζικων προϊόντων και την εισαγωγή τους από Κινέζους επιχειρηματίες στην περιοχή με σκοπό να υπάρξει οικονομικό όφελος για την Κίνα. Παράδειγμα αποτελεί η Αγκόλα στην οποία υπάρχουν αρκετοί Κινέζοι εμπόροι που δραστηριοποιούνται και εισάγουν Κινέζικα προϊόντα. Επιπρόσθετα, ήταν μια καλή ευκαιρία για να υπάρξουν εισαγωγές από πλευράς της Κίνας πρώτων υλών με απώτερο στόχο την ενίσχυση της οικονομίας της. Η δεύτερη σημαντική πολιτική της Κίνας ήταν η προσπάθεια της να προσελκύσει άτομα τα οποία έχουν φύγει από την Κίνα, να επιστρέψουν πίσω. Η Κινέζικη κυβέρνηση προσπαθεί να εφαρμόσει την συγκεκριμένη πολιτική μέσω χαμηλών φόρων και επαγγελματικών ευκαιριών για να τους δελεάσει να επιστρέψουν. Παρόλα αυτά, οι μεγάλες προσπάθειες της Κινέζικης κυβέρνησης για επιστροφή της διασποράς δεν ήταν τόσο επιτυχείς όσο η οικονομική συνεργασία. (Mung, 2008)

Όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση και την δράση της στην Αφρική υπάρχουν πολλές αναφορές στη βιβλιογραφία από διάφορους ακαδημαϊκούς. Συγκεκριμένα, η συνεργασία Ευρώπης και Αφρικής χρονολογείται αρκετά χρόνια πριν, λόγω και των αποικιών που είχαν μεγάλες Ευρωπαϊκές δυνάμεις. Πολλές Ευρωπαϊκές χώρες από την δεκαετία του 1960 προσπάθησαν να διατηρούν καλές σχέσεις με τις αποικίες τους για να μπορούν να παίρνουν πρώτες ύλες σε ευνοϊκές τιμές. (Farrell, 2005) Η στροφή της Ευρώπης προς την Αφρική θεωρείτο

ως ευκαιρία εδραίωσης της Ευρώπης στην διεθνή πολιτική και την αναγνώριση της ως ένα ισχυρό παγκόσμιο παίκτη. Μέσω της συνεργασίας Ευρώπης-Αφρικής στόχος ήταν να εδραιωθεί μια δυνατή σχέση με την υιοθέτηση κάποιων δημοκρατικών αρχών από τις Αφρικάνικες χώρες. Δηλαδή, δεν θα υπήρχε μόνο οικονομική συνεργασία ανάμεσα στις δύο πλευρές, αλλά θα επεκτεινόταν και σε άλλους τομείς. Θα υπήρχαν αρκετές συμφωνίες που θα απαιτούσαν δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις όπως ελεύθερες εκλογές για να επωφεληθούν οικονομικά βοηθήματα. (Carbone, 2011)

Ένα παράδειγμα συμφωνίας που εφάρμοσε η Ευρώπη είναι το Cotonou Agreement. Υπογράφηκε το 2000 και είχε διάρκεια ζωής 20 χρόνια σταματώντας το Φεβρουάριο του 2020. Αντικατέστησε την συμφωνία Lome Convention αφού αρκετές χώρες της Αφρικανικής ηπείρου ένιωθαν ότι υπήρχε εκμετάλλευση τους από την Ευρώπη. (Farrell, 2005) Σε αυτήν την συμφωνία συμμετείχαν 48 αφρικάνικες χώρες και θεωρείται μια πολύ μεγάλη συμφωνία. Αναβαθμίζει τον ρόλο των αφρικανικών χωρών ως εταίρων, χωρίς να μειώνεται η θέση τους, ενισχύεται η συνεργασία ανάμεσα στις δύο πλευρές αλλά ταυτόχρονα υπάρχουν και κάποιες υποχρεώσεις. Δηλαδή, για να υπάρξει οικονομικό βοήθημα από την Ευρώπη προς την Αφρική θα πρέπει να υιοθετηθούν κάποιες δημοκρατικές αξίες όπως δίκαιες εκλογές, κράτος δικαίου και ελευθερία λόγου.

Η συγκεκριμένη συμφωνία επικεντρώνεται σε τρεις τομείς. Πρώτο τομέα αποτελεί η ανάπτυξη, όπου η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Ανάπτυξης παρέχει χρηματικά βοηθήματα τα οποία όμως πρέπει πρώτα να εγκριθούν από τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Δεύτερο τομέα αποτελεί το εμπόριο, που στόχο έχει την ενίσχυση της εμπορικής συναλλαγής. (Hurt, 2003) Τρίτο και τελευταίο τομέα αποτελεί η μετανάστευση η οποία είναι σημαντικό θέμα και γιαυτό υπάρχει συμφωνία για περιορισμό της παράνομης μετανάστευσης αλλά και των συνθηκών μεταφοράς των μεταναστών. Τέλος, σημαντική παράμετρος σε αυτή την συμφωνία είναι το άρθρο 96. Το άρθρο αυτό ενεργοποιείται σε περίπτωση που κάποια χώρα παραβιάσει τους όρους της συμφωνίας όπως είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα, με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να αναλαμβάνει δράση για τιμωρία της εκάστοτε χώρας. (Cotonou Agreement Europa 2020)

Εντούτοις, παράλληλα με αυτή την συμφωνία υπήρχαν και άλλα σημαντικά γεγονότα όπως τα συνέδρια του 2005 και 2007 ανάμεσα σε Ευρώπη και Αφρική που οι ακαδημαϊκοί ασχολήθηκαν. Υπήρχαν προδιαγραφές για πιο γρήγορη και αποτελεσματική οικονομική βοήθεια προς την Αφρική, και μια κοινή πορεία ανάμεσα στις δύο πλευρές για ενίσχυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μια σημαντική παράμετρος είναι η επέμβαση της Κίνας στην Αφρική η οποία αποτελεί μεγάλη και σημαντική εξέλιξη με την οποία έχουν ασχοληθεί με πολλοί ακαδημαϊκοί. Η Ευρώπη στην αρχή δεν αντέδρασε ιδιαίτερα στην επιρροή της Κίνας καθώς δεν πείστηκε ότι η Κίνα θα επηρεάσει την εξωτερική της πολιτική. Αργότερα και κυρίως

κατά την διετία 2005-2007 βλέποντας ότι αρκετές χώρες ξεκίνησαν να μην συμβιβάζονται με τις θέσεις της Ευρώπης προκλήθηκε μεγάλη ανησυχία. Με το πέρασμα του χρόνου και την μεγάλη αποδοχή που είχε η Κίνα, η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπάθησε να κάνει πιο αποτελεσματική την οικονομική βοήθεια. Σημαντική αλλαγή της Ευρώπης ήταν να εγκαταλείψει την πολιτική της κριτικής που ασκούσε σε κράτη που δεν υιοθετούσαν τις θέσεις τους και να εφαρμόσει μια πιο ήπια πολιτική. Παράδειγμα μιας περίπτωσης είναι αυτή της Αγκόλας που θα εξηγηθεί στην συνέχεια της εργασίας. (Hackenesch, 2018) (Carbone, 2011)

Οι δύο χώρες με τις οποίες έχω επιλέξει να ασχοληθώ στην διπλωματική μου εργασία έχουν προσελκύσει αρκετούς ακαδημαϊκούς. Οι δύο περιπτώσεις είναι αυτές της Αγκόλας και της Αιθιοπίας των οποίων η συνεργασία με την Κίνα και την Ευρώπη παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ξεκινώντας με την περίπτωση της Αγκόλας, η Ευρώπη προσπαθεί να την βοηθήσει να ανασυνταχθεί σαν κράτος, προωθώντας πάντα τις ιδέες της, όμως στα μέσα της δεκαετίας του 1980 υπήρξαν ενδοιασμοί για να παραχθεί βοήθεια από την Δύση λόγω έλλειψης διαφάνειας και παρουσίας διαφθοράς. Εντούτοις, από την δεκαετία του 1990 και μετά η Ευρώπη ξεκινά να προσεγγίζει περαιτέρω την Αγκόλα, δίνοντας της οικονομική και πολιτιστική βοήθεια με απώτερο σκοπό τον εκδημοκρατισμό της. Με λίγα λόγια η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε σαν στόχο να βοηθήσει την Αγκόλα να ανασυνταχθεί και να μετατραπεί σε μια σύγχρονη φιλελεύθερη δημοκρατία. Κάποιες αλλαγές που προέβλεπε η Ευρώπη ήταν η ενίσχυση των θεσμών του κράτους όπως οι δίκαιες εκλογές, η πάταξη της διαφθοράς και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (Hackenesch, 2018) Η πολιτική που εφαρμόζε η Ευρώπη προς την Αγκόλα ήταν βάση μιας κριτικής άποψης. Ήθελαν να βλέπουν έργα και αλλαγές για να μπορέσει η συνεργασία να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο.

Αντιθέτως, η Αγκόλα δεν είχε ανάγκη τόσο τα λεφτά της Ευρώπης, λόγω των μεγάλων εσόδων από την πώληση και εξαγωγή πετρελαίου. Οι απαιτήσεις που είχαν από την Ευρώπη ήταν να βοηθηθεί η χώρα για να μπορέσει το καθεστώς να εδραιωθεί μετά τον τριανταετή εμφύλιο πόλεμο. Συγκεκριμένα, από την πενταετία 2000-2005 η Αγκόλα ξεκίνησε να μην συνεργάζεται πλήρως με την Ευρώπη σε αντίθεση με τα προηγούμενα δέκα χρόνια κατά τη διάρκεια των οποίων ήταν πιο συνεργάσιμη. Η απροθυμία της κυβέρνησης της Αγκόλας για συνεργασία με την Ευρώπη οφείλεται σε συγκεκριμένα ζητήματα όπως η υιοθέτηση δημοκρατικών αρχών, η πάταξη της διαφθοράς και γενικότερα η πολιτική της Ευρώπης που ήταν πολιτική “κριτικής”. Με την εμπλοκή της Κίνας το 2005 στην Αγκόλα και βλέποντας την μεγάλη απήχηση που είχε, η Ευρώπη αλλάζει πλάνο και υιοθετεί μια πιο ήπια πολιτική. Παράδειγμα τέτοιας πολιτικής ήταν η αποστολή παρατηρητών για τις βουλευτικές εκλογές το 2008 χωρίς όμως να ασκεί μεγάλη πίεση προς την κυβέρνηση της Αγκόλας. (Hackenesch, 2018)

Αντιθέτως, η Κίνα όπως και σε άλλες χώρες της Αφρικής ασκεί μια στοχευμένη εξωτερική πολιτική. Στην περίπτωση της Αγκόλας παραχωρεί φθηνά δάνεια ή ευνοϊκά δάνεια για την

δημιουργία έργων όπως το να φτιαχτούν δρόμοι, αυτοκινητόδρομοι, νοσοκομεία αλλά και τηλεπικοινωνίες. Αυτά τα έργα εκτελούνται με την μόνη προϋπόθεση ότι πρέπει να υπάρχει μεγάλη απασχόληση από Κινέζους εργάτες ή επιχειρηματίες. Η Αγκόλα βλέπει την συνεργασία της με την Κίνα να είναι πιο αποτελεσματική καθώς ανεξαρτητοποιείται από την Δύση, και δεν την αναγκάζει να διενεργήσει αλλαγές μέσα στο κράτος της σε αντίθεση με την Ευρώπη που τα θέτει σαν όρους. (Hackenesch, 2018) (Mung, 2008)

Όσον αφορά την περίπτωση της Αιθιοπίας παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον κατά την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, κι αυτό γιατί η Αιθιοπία είναι έχει περισσότερη ανάγκη από οικονομική βοήθεια σε αντίθεση με την Αγκόλα. Ενδεικτικά, από το 2000 μέχρι το 2005 η Ευρώπη διατηρούσε μια καλή σχέση με την Αιθιοπία. Συγκεκριμένα, η πολιτική της Ευρώπης για δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις είχε θετική ανταπόκριση από την κυβέρνηση της Αιθιοπίας γιατί χρειαζόνταν οικονομική βοήθεια. Επιπρόσθετα, η Αιθιοπία πίστευε ότι η συνεργασία με την Ευρώπη θα ήταν μια καλή ευκαιρία για να νομιμοποιηθεί η κυβέρνηση της χώρας λόγω του εμφυλίου πολέμου που προηγήθηκε περί τα τέλη του 20^{ου} αιώνα. Παράδειγμα της καλής συνεργασίας της Αιθιοπίας με την Ευρώπη, ήταν το γεγονός ότι στις εκλογές του 2005 επέτρεψαν στην αντιπολίτευση να συμμετάσχει στις εκλογές σε αντίθεση με το 2000 που η κυβέρνηση της χώρας το είχε αρνηθεί.

Εντούτοις, το 2005 ξεκίνησε μια περίοδος κακής σχέσης. Η αποστολή Ευρωπαίων παρατηρητών στις εκλογές και η δήθεν κινητοποίηση προς την αντιπολίτευση να κατεβεί μαζικά στις εκλογές δεν άρεσε στην κυβέρνηση της χώρας. Η φυλάκιση αρκετών αντιπάλων της κυβέρνησης οδήγησε την Ευρώπη να εφαρμόσει μια κριτική πολιτική όπως και στην περίπτωση της Αγκόλας. Αυτό οδήγησε σε απροθυμία της Αιθιοπίας να εφαρμόσει πολιτικές της Ευρώπης. (Hackenesch, 2018)

Συνεπώς, όπως φαίνεται με τα πιο πάνω παραδείγματα η Ευρώπη σε αντίθεση με την Κίνα είχε διάφορες απαιτήσεις από τις εκάστοτε χώρες ώστε να παρέχει οικονομική βοήθεια. Χαρακτηριστικά μέσα από την βιβλιογραφία διαφαίνεται ότι η Κίνα δεν είχε τόσο ενεργή σχέση με την Αιθιοπία μέχρι το 2005. Λόγω των γεγονότων του 2005 και της οικονομικής ανάγκης που είχε η Κυβέρνηση της Αιθιοπίας, ξεκίνησε η ανάπτυξη καλών σχέσεων με την Κίνα. Παράδειγμα της σχέσης αυτής ήταν το δάνειο των 500 εκατομμυρίων δολαρίων που παραχωρήθηκε από την Κίνα. Μέσα από το δάνειο αυτό θα γίνονταν στοχευμένα έργα που είχε ανάγκη το κράτος όπως νοσοκομεία, τηλεπικοινωνίες και σχολεία. Τέλος, αυτό ανάγκασε την Ευρώπη να αλλάξει την πολιτική της και να εφαρμόσει μια ηπιότερη πολιτική, όπως η βοήθεια που παρείχε στον τομέα της υγείας. Σε θέματα που αφορούσαν την αντιπολίτευση, τη διαφθορά και την απελευθέρωση πολιτικών κρατούμενων δεν θα προχωρούσαν σε εφαρμογή των απαιτήσεων της Ευρώπης καθώς η κυβέρνηση τα έβλεπε ως ευαίσθητα ζητήματα. (Hackenesch, 2018)

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Ανάλυση εξωτερικής πολιτικής Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ένας από τους δύο σημαντικούς δρώντες οι οποίοι ασκούν επιρροή στην Αφρική και που θα αναλυθούν στη παρούσα εργασία είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση. Από τα πρώτα χρόνια δημιουργίας της, είχε σαν ξεκάθαρο στόχο να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στα παγκόσμια κοινά, μέσω μιας ενιαίας φωνής από τις Ευρωπαϊκές χώρες ξεφεύγοντάς από την Αμερικάνικη επιρροή. Με την πάροδο των χρόνων η Ευρώπη επιδίωξε σε διάφορες περιπτώσεις να δείξει την επιρροή της μέσω της διπλωματίας οδού και των οικονομικών επιχειρημάτων. Χρησιμοποιούσε το παρελθόν και τις καλές σχέσεις που είχαν οι Ευρωπαϊκές χώρες με τις πρώην αποικίες τους για να περάσουν τις πολιτικές. (Gegout, 2009) Κάπως έτσι είχε ξεκινήσει η Ευρώπη να προσεγγίζει τις Αφρικάνικες χώρες για να βελτιωθεί η σχέση τους, και να προάγει τις ευρωπαϊκές αξίες. Αυτό όμως, οδήγησε σε κάποιες τριβές ανάμεσα σε Ευρώπη και Κίνα σε συνδυασμό με την εμπλοκή και της Κίνας στην Αφρική. Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει ανάλυση στο πως προσεγγίζει η Ευρώπη την Αφρική μέσω της διπλωματίας με αναφορά σε διάφορες συμφωνίες, την θέση της Αφρικής όσο αφορά την εμπλοκή της Ευρώπης και τέλος η άποψη της Ευρώπης στην εμπλοκή της Κίνας στην Αφρική.

Η Ευρώπη για να μπορέσει να προσελκύσει χώρες για να συνεργαστούν χρησιμοποιεί την διπλωματία. Μέσο της διπλωματίας η Ευρώπη επιδιώκει να αναπτύξουν κοινά συμφέροντα προάγοντας τις αξίες της Ευρώπης όπως την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το κράτος δικαίου μέσω των οικονομικών συνεργασιών. (Gegout, 2009, Jin, 2010) Για να πετύχει τις συνεργασίες και να προσελκύσει νέες χώρες ανά το παγκόσμιο η Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιεί την μέθοδο soft power.

Cotonou Agreement

Ακόμη μια εξίσου σημαντική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να προσελκύσει νέες συνεργασίες και να προωθήσει τις αξίες της είναι το Cotonou Agreement που ήταν μια αναβάθμιση της Lome Convention. Θεωρούσαν ότι μέσω του Lome Convention οι Αφρικανικές χώρες δεχόταν μια εκμετάλλευση από την Ευρώπη και έτσι η Ευρώπη προχώρησε σε νέα συμφωνία το Cotonou Agreement για να κερδίσει την εμπιστοσύνη τους. Η συγκεκριμένη πολιτική εφαρμόστηκε από τον Ιούνιο του 2000 μέχρι το Νοέμβριο του 2021. Αποτελείτο ανάμεσα σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρώπης και με διάφορες χώρες ανά το παγκόσμιο όπως χώρες της Αφρικής, της Ασίας και χώρες του Ειρηνικού. Στόχος ήταν μέσα από την συμφωνία να επικεντρωθούν οι δρώντες σε θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την απειλή της κλιματικής αλλαγής, την βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, την ειρήνη και ασφάλεια και τέλος το

θέμα της μετανάστευσης. (European Council, 2021a) Επιπρόσθετα, η συνεργασία αυτή δεν θα αφορά μόνο τις κυβερνήσεις των χωρών που εμπλέκονται αλλά αφορά και τα κοινοβούλια, τις τοπικές διοικήσεις και τέλος τον ιδιωτικό τομέα των εκάστοτε χωρών.

Την χρηματοδότηση της συγκεκριμένης συμφωνίας την είχε αναλάβει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σημαντικό γεγονός σε αυτή την πολιτική είναι το άρθρο 96. Το συγκεκριμένο άρθρο, διασφαλίζει ότι οι δρώντες που επισυνάπτουν συμφωνία με την Ευρώπη θα προασπίζονται τα δημοκρατικά δικαιώματα, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τέλος τους κανόνες δικαίου. (Jin, 2010) Σε περίπτωση που κάποιο κράτος παραβιάσει τα πιο πάνω τότε η Ευρώπη βάση του άρθρου 96 μπορεί να προσελκύσει το συγκεκριμένο κράτος σε ένα διάλογο για να βρεθεί μια λύση στο πρόβλημα. Αν όμως δεν υπάρχει κατάληξη μέσω διαλόγου τότε η Ευρώπη μπορεί να δώσει διορία στο κράτος να παρουσιάσει τις θέσεις του στις επόμενες τριάντα μέρες για να ξανά υπάρξει μια εκτενής συζήτηση σε διάστημα τριών μηνών. Αντιθέτως, αν η Ευρωπαϊκή Ένωση κρίνει ότι μπορεί να μην καταφέρει κάτι μέσω διαλόγου το άρθρο 96 της δίνει το δικαίωμα να προχωρήσει σε αναστολή της χρηματοδότησης ή και η αναστολή συγκεκριμένων προγραμμάτων για το εκάστοτε κράτος. (European Council, 2018) Από το 2000 μέχρι σήμερα το συγκεκριμένο άρθρο έχει εφαρμοστεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση δεκαπέντε φορές.

Βοήθεια Ευρώπης στην Αφρική

Η Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2000 και έπειτα προσπαθούσε να είναι πιο δραστήρια σε κρίσεις στην Αφρικανική. Η εμπλοκή γινόταν είτε με οικονομικούς όρους που θα διαρκούσε για αρκετά χρόνια είτε με στρατιωτικούς που θα ήταν για σύντομο χρονικό διάστημα. Το 2003 η Ευρώπη δημιούργησε το Africa Peace Facility για να στηρίξει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Από το 2003 μέχρι το 2007 χρηματοδοτήθηκαν 250 εκατομμύρια ευρώ ενώ το 2008 μέχρι το 2010 χρηματοδοτήθηκαν 300 εκατομμύρια ευρώ. Παράδειγμα εμπλοκής της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν στην κρίση του Κογκό το 2005 όπου είχε σταλεί ευρωπαϊκό προσωπικό για την δημιουργία της τοπικής αστυνομίας. Στόχος ήταν η διασφάλιση της χώρας και η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα στην χώρα. Επιπρόσθετα, με την αποστολή του εξειδικευμένου προσωπικού, είχαν σαν τελικό στόχο την διεξαγωγή των εκλογών το 2006 με διαφάνεια και ελευθερία. (Gegout, 2009) Εντούτοις, η Ευρώπη υστερούσε στην ενιαία δράση αφού τα κράτη μέλη δεν είχαν την ίδια άποψη. Αρκετές σημαντικές ευρωπαϊκές χώρες όπως η Γαλλία προτιμούσαν να διατηρούν σχέσεις με τις πρώην αποικίες τους ξεχωριστά από τις άλλες χώρες για να διασφαλίσουν τα εθνικά τους συμφέροντα. (Gegout, 2009, Jin, 2010)

Συνέδρια Αφρικής-Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πέραν από τις συμφωνίες και πολιτικές που εφαρμόζει η Ευρώπη, ένας άλλος τρόπος προσέγγισης και σύσφιξης σχέσεων με την Αφρική είναι και τα συνέδρια που διεξάχθηκαν από το 2000 μέχρι το 2014. Ένα από αυτά είναι το συνέδριο μεταξύ των δύο πλευρών το Δεκέμβριο

του 2007 που σκοπός σε αυτό το συνέδριο ήταν, να αναδείξουν κοινά θέματα που για βελτιώσει την σχέση τους. Κάποια από τα θέματα που είχαν επικεντρωθεί ήταν η ασφάλεια και ειρήνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, το εμπόριο, τα ενεργειακά θέματα, τη κλιματική αλλαγή και τέλος διάφορα επιστημονικά θέματα. Αποκορύφωμα στην συνεργασία ανάμεσα στις δύο πλευρές αποτελεί το συνέδριο που διεξάχθηκε τον Απρίλιο του 2014 στο Βέλγιο όπου συμμετείχαν πάνω από 60 χώρες. (African Union, 2014) (African Union, 2010)

Το 2018 οι δύο πλευρές είχαν συμφωνήσει στην αύξηση Ευρωπαϊκών επενδύσεων στην Αφρική με απώτερο σκοπό την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας προς τους Αφρικανούς πολίτες και ενίσχυση στον εμπορικό τομέα. Συγκεκριμένα, θα υπήρχε ενίσχυση στον ιδιωτικό τομέα έτσι ώστε να υπάρχουν δίκαιες ευκαιρίες για όλους και επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό έτσι ώστε, να εξοικειωθεί με τις νέες απαιτήσεις της τεχνολογίας και της αγοράς. Για όλα αυτά η Ευρώπη έχει ξοδέψει 47 εκατομμύρια ευρώ στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα και 4.6 δισεκατομμύρια ευρώ για διάφορα άλλα έργα. Κάποιες από τις χώρες που είχαν συμφωνήσει με την Ευρώπη είναι η Αλγερία, η Αίγυπτος, η Ακτή Ελεφαντοστού και η Γκάνα. Η Αγκόλα και η Αιθιοπία βρίσκονται στην κατηγορία των χωρών που έχουν πρόσβαση σε συγκεκριμένα προϊόντα αφού δεν έχει επιτευχθεί εμπορική συμφωνία μεταξύ των δύο πλευρών μέχρι στιγμής. (African Union, 2020)

Εμπόριο μεταξύ Ευρώπης-Αφρικής

Οι σχέσεις μεταξύ Ευρώπης και Αφρικής στο τομέα του Εμπορίου ήταν αρκετά καλές για χρόνια. Από τις αρχές του 21^{ου} αιώνα οι εξαγωγές της Ευρώπης προς την Αφρική είχαν αυξηθεί κατά 71% ενώ, οι εισαγωγές είχαν φτάσει μέχρι το 91%. Οι εισαγωγές αφρικάνικων προϊόντων από τα κράτη μέλη της Ευρώπης είχε μια ανοδική πορεία μέχρι το 2013 εντούτοις, από το 2014 και έπειτα είχε αρχίσει να μειώνεται το ποσοστό εισαγωγών. Ενδεικτικό αυτής της πτωτικής τάσης το 2012 η αξία των εισαγόμενων προϊόντων ήταν στα 186.2 δισεκατομμύρια ευρώ ενώ το 2016 η αξία τους ήταν 116.7 δισεκατομμύρια ευρώ.

Όπως φαίνεται και από τον πίνακα πιο κάτω το 2016 οι Αφρικανικές χώρες που έξιγαγάν τα περισσότερα προϊόντα προς τις Ευρωπαϊκές χώρες είναι η Νότιος Αφρική στο 20%, η Αλγερία στο 14%, το Μαρόκκο στο 12%, η Νιγηρία στο 9%, η Τυνησία στο 8%, η Αίγυπτος στο 6% και τέλος η Λιβυή στο 4%. Όσον αφορά τις εξαγωγές των Ευρωπαϊκών χωρών προς τις Αφρικάνικες χώρες φαίνεται η Νότια Αφρική να είναι ο πρώτος προορισμός με 16%, το Μαρόκκο στο 15%, η Αίγυπτος 14%, η Αλγερία 14%, η Τυνησία στο 7% και τέλος η Νιγηρία 6%. Τα προϊόντα που εξαγουν και εισάγουν στην Αφρική και Ευρώπη είναι τα φαγώσιμα προϊόντα, τα είδη καπνού, τα ακατέργαστα υλικά όπως τούβλα και ξύλα, τα αυτοκίνητα, οι μηχανές και τέλος χημικές ουσίες.

Figure 1.12: EU-28 imports of goods from Africa by main partners, 2016 (%)

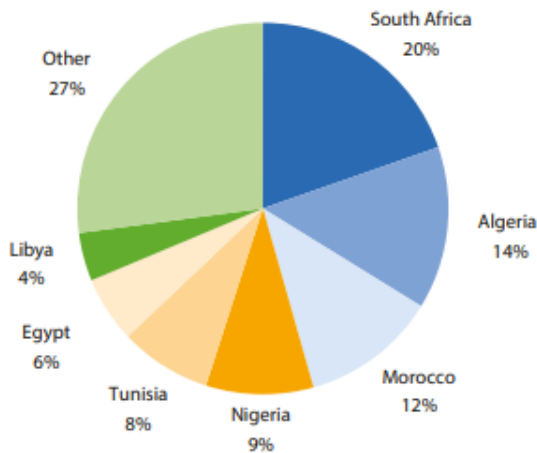
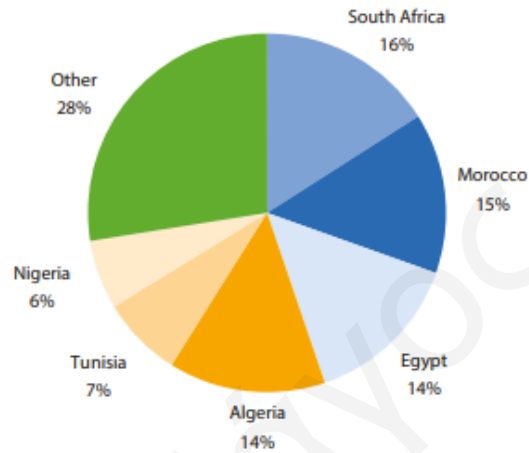

Figure 1.13: EU-28 exports of goods to Africa by main partners, 2016 (%)

(Constataras Eva, 2016)

Άποψη Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Κίνα

Η αντίδραση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην επιρροή της Κίνας στην Αφρικανική Ήπειρο ήταν χλιαρή. Αρκετές χώρες της Ευρώπης και Ευρωπαίοι αξιωματούχοι ανησυχούσαν για την μεγάλη αποδοχή που είχε η Κίνα στην Αφρική με αποκορύφωμα το συνέδριο του 2006 όπου, η Κίνα ανακοίνωσε ευνοϊκούς όρους στήριξης προς χώρες που θα συνεργάζονταν μαζί της. Η ανησυχία της Ευρώπης εστιαζόταν κυρίως στα ανθρώπινα δικαιώματα και στην διαφθορά αφού πίστευαν ότι η παρουσία της Κίνας θα έπληττε την προσπάθεια υλοποίησης των στόχων που είχαν τεθεί. Επίσης, ανησυχούσαν ότι η Κίνα θα εκμεταλλεύεται τις χώρες της Αφρικής για να πάρει φυσικούς πόρους σε εξευτελιστικές τιμές ενώ οι Αφρικάνικες χώρες θα είχαν μεγάλα χρέη λόγω των δανείων που έπαιρναν. (Jin, 2010)

Υπήρχαν και ομάδες στην Αφρική που είχαν την ίδια άποψη με την Ευρώπη όπως η κοινωνία των πολιτών. Αρκετές οργανώσεις στάθηκαν στο πλευρό της Ευρώπης θεωρώντας ότι η παρουσία της Κίνας θα ενίσχυε την διαφθορά. Ισχυρίζονται ότι τα λεφτά της Ευρώπης είναι πιο ασφαλισμένα αφού δίνονται μετά από εκπληρώσει κάποιων όρων ενώ η Κίνα, δίνει οικονομικά βοηθήματα χωρίς να θέτει κάποιους όρους. Επιπρόσθετα, μια άλλη σημαντική ανησυχία ήταν ότι η Κίνα θα έπαιρνε σε φθηνές τιμές τις πρώτες ύλες των Αφρικανικών χωρών χάνοντας έτσι τον φυσικό τους πλούτο. Τα έργα που φαίνεται να βοήθα η Κίνα στο να εκπληρωθούν φαίνεται να μην δίνετε μεγάλη ευκαιρία σε ντόπιους για να τους προσλάβουν πάρα μόνο σε Κινέζους. (Samy, 2010) Φάνηκε και στα δύο συνέδρια του 2006 και 2008 ανάμεσα σε Ευρώπη και Κίνα ότι η συμφιλίωση και η συνεργασία μεταξύ τους για την Αφρική ήταν δύσκολο να γίνει. Σημαντικό ρόλο έπαιξε πώς τα ευρωπαϊκά ΜΜΕ παρουσίαζαν την Κίνα ότι

εκμεταλλεύεται την Αφρική. Τέλος, η διαφορετική πολιτική που ακολουθούσαν οι δύο χώρες δεν άφηνε και αρκετά περιθώρια μιας υγιείς συνεργασίας.

Παρόλα αυτά υπήρχαν και ευρωπαϊκές χώρες που δεν τους ενδιέφερε το πως θα αντιδρούσε η Ευρωπαϊκή Ένωση επίσημα αφού ήθελαν να αναπτύξουν μόνες τους σχέσεις με πρώην αποικίες. (Samy, 2010) Παράδειγμα η Γαλλία το 2003 όπου δέχθηκε σε επίσημη επίσκεψη τον πρόεδρο της Zimbabwe αγνοώντας τις αντιδράσεις από τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες. (Gegout, 2009)

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά η Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιεί την οικονομική της δύναμη έτσι ώστε να προσέγγισή της χώρες της Αφρικής πραγματοποιώντας συνέδρια ή με την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών. Έχει διαφανεί ότι χώρες που δεν είναι δυνατές οικονομικά και χρειάζονται βοήθεια τείνουν να συνεργάζονται πιο εύκολα με την εκπληρώνοντας έτσι τους όρους που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντιθέτως, χώρες που δείχνουν να έχουν μια καλή οικονομική κατάσταση όπως η Αγκόλα, δεν είναι τόσο πρόθυμες στο να εκπληρώσουν τους όρους που θέτει η Ευρώπη. Επιπρόσθετα, όσο αφορά την επιρροή της Κίνας στην Αφρική η Ευρώπη έδειξε να μην ήξερε πώς να αντιδράσει αφού, στην αρχή είχε υποτιμηθεί σε μεγάλο βαθμό η δράση της Κίνας ενώ στην συνέχεια κατηγορήσαν ανοικτά την Κίνα ότι εμποδίζει την ενιαία πολιτικής της Ευρώπης. Αυτό όμως, δεν έγινε από όλες τις χώρες της Ευρώπης γιατί κάποιες χώρες απλά τους ενδιέφερε να έχουν καλές σχέσεις με τις πρώην αποικίες τους για εμπορικούς λόγους. Αυτό υποδουλώνει το πρόβλημα που υπάρχει στις Ευρωπαϊκές χώρες ότι ακόμη χρειάζονται να γίνουν πολλά για να υπάρχει ενιαία φωνή σε διαφορά σημαντικά ζητήματα.

1.2 Ανάλυση εξωτερικής πολιτικής Κίνας

Ένας άλλος εξίσου σημαντικός δρώντας που ασκεί επιρροή στην Αφρική και θα αναλυθεί στη παρούσα εργασία είναι η Κίνα. Με το τέλος της κομμουνιστικής επανάστασης που έλαβε χώρα το 1949, η Κίνα μετατράπηκε σε κομμουνιστικό κράτος. Με την εγκαθίδρυση του κομμουνιστικού καθεστώτος η Κίνα αντιμετώπισε πρόβλημα, καθώς οι πλείστες χώρες αναγνώριζαν την Ταϊβάν έναντι της Κίνας. Έτσι, η Κίνα έθεσε σαν στόχο την ανεύρεση συμμάχων οι οποίοι θα την βοηθούσαν να αναγνωριστεί. Χρονολογείται ότι από τα μέσα του 20^{ου} αιώνα η Κίνα είχε αρχίσει να προσεγγίζει τις Αφρικάνικες χώρες παρέχοντας στήριξη σε διάφορα ζητήματα, όπως στους αντί-αποικιακούς αγώνες. Μέσω της ανεξαρτησίας τους, η Κίνα θεωρούσε ότι θα μπορούσε να βρει σύμμαχους για να την αναγνωρίσουν έναντι της Ταϊβάν. Επιπρόσθετα, η Κίνα είχε βοηθήσει σε μεταγενέστερο στάδιο την Αφρική στον τομέα της οικονομίας, στου πολιτισμού, στην παιδείας και γενικότερα στη λειτουργία του κράτους. Η Κίνα μέχρι και σήμερα παρουσιάζεται στην Αφρική ως χώρα αναπτυσσόμενη για να ταυτιστεί με τα ζητήματα των χωρών. Αυτό είχε μεγάλη αποδοχή στην Αφρική καθώς έβλεπαν την Κίνα ως μια χώρα που τους έδειχνε διέξοδο από την πίεση της Ευρώπης.

Επιπλέον, ένας σημαντικός στόχος της Κίνας προσεγγίζοντας τις Αφρικανικές χώρες, ήταν να εξασφαλίσει πρώτες ύλες σε φθηνές τιμές και επένδυση σε διάφορα οικονομικά προγράμματα τα οποία θα ενίσχυαν την οικονομία της. Αυτό έγινε μέσω ειλικρινούς συνεργασίας και ορισμένων προνομίων που είχαν δοθεί, όπως παραχώρηση υποτροφιών σε Αφρικανούς πολίτες ή αναβάθμιση εγκαταστάσεων διάφορων χωρών με Κινέζικο εξοπλισμό. Τα όσα αναφέρθηκαν πιο πάνω αλλά και τα φθηνά δάνεια, οδήγησαν τις δύο πλευρές στο να έρθουν πιο κοντά, καθώς η Κίνα σε αντίθεση με την Ευρώπη δεν μπλεκόταν στα εσωτερικά ζητήματα των χωρών (Bräutigam, 2011b).

Παρακάτω θα αναλυθούν οι τρεις χρονικές περίοδοι κατά τις οποίες η Κίνα έκανε προσπάθειες προσέγγισης των χωρών της Αφρικής με αποκορύφωμα το συνέδριο του 2006. Στη συνέχεια, θα γίνει αναφορά στην Κινέζικη διασπορά και πως αυτή κατέχει ένα σημαντικό ρόλο στην οικονομική πολιτική της Κίνας, και πως η Κίνα παρέχει ευνοϊκά δάνεια με αναφορά στην China Exim bank και China Development Bank. Τέλος, θα γίνει αναφορά στην κριτική που ασκήθηκε στην Κίνα από τις χώρες της Δύσης, όσον αφορά την πολιτική της, αλλά και την μη διαφάνεια στα ποσά που έχει δαπανήσει.

1^η Περίοδος 1949-1978

Η χρονική περίοδος του 1949-1978^α αποτέλεσε μια μεταβατική και δύσκολη περίοδο για την Κίνα. Ο εμφύλιος πόλεμος μόλις είχε τελειώσει, οι κομμουνιστές κατάφεραν να επικρατήσουν εγκαθιδρύοντας κομμουνιστικό καθεστώς. Αντιθέτως, οι ηττημένοι μετέβηκαν στην Ταιβάν ανακηρύσσοντας ένα δικό τους δημοκρατικό κράτος με την Δύση να τους στηρίζει. Αποτέλεσμα του πολέμου ήταν η απομόνωση της Κίνας από τον Δυτικό κόσμο, γεγονός που την ανάγκασε να ψάξει συμμάχους στους οποίους θα μπορούσε να στηριχθεί. Έτσι η Κίνα επικεντρώθηκε κυρίως σε χώρες της Αφρικανικής Ηπείρου εκμεταλλευόμενη τους αντί-αποικιακούς αγώνες που είχαν ξεκινήσει, παρέχοντας τους στήριξη με αντάλλαγμα να μην αναγνωρίζουν την Ταιβάν. Στόχος της Κίνας μέσα από αυτή την συνεργασία ήταν η αναγνώριση της ως νόμιμο κράτος, και μέσω της στήριξης των νέων κρατών που θα ιδρύονταν, θα δημιουργούνταν οι κατάλληλες συνθήκες για την ένταξη της στα Ηνωμένα Έθνη. Τελικά ο στόχος της Κίνας να εισέλθει στα Ηνωμένα Έθνη ως αναγνωρισμένο κράτος, είχε επιτευχθεί το 1971 με 71 ψήφους υπέρ της ένταξης με τους 21 από αυτούς να προέρχονται από νέα Αφρικανικά κράτη. (Samy, 2010)

Επιπρόσθετα, την συγκεκριμένη χρονική περίοδο η Κίνα ήθελε να αναπτύξει μια ειλικρινή και μακρόχρονη συνεργασία με τους συμμάχους της, από την οποία θα μπορούσαν να επωφεληθούν και οι δύο πλευρές. Σημαντικό γεγονός για την έναρξη της ειλικρινούς συνεργασίας ήταν το Αφρικανικό -Ασιατικό συνέδριο του 1955. Η Κίνα ήθελε να φανεί ότι το ενδιαφέρον που έδειχνε για τη βελτίωση των σχέσεων ήταν πραγματικό, παρέχοντας βοήθεια σε διάφορα ζητήματα όπως ο αγώνας έναντι στην αποικιοκρατία, η ανάπτυξη των δομών της χώρας, και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των εκάστοτε χωρών. (Yu, 1988)

Οι Αφρικάνικες χώρες βλέπουν την Κίνα ως διέξοδο από την πίεση της Δύσης αλλά και της Σοβιετικής Ένωσης, και έτσι ξεκίνησαν να αποδέχονται την Κινέζικη βοήθεια. Ενδεικτικό των καλών σχέσεων που άρχισαν να αναπτύσσονται, αποτέλεσε η πρόσκληση αρκετών Αφρικανών Ηγετών στην Κίνα, την περίοδο 1963-1965 για να παρευρεθούν σε διάφορα συνέδρια. Μια χώρα που αποδέχθηκε από την πρώτη στιγμή αυτή την πρόσκληση ήταν η Αιθιοπία, η οποία είχε στείλει διάφορους υψηλόβαθμους αξιωματούχους να συμμετάσχουν σε αυτές τις συνομιλίες. (Yu, 1988)

Την χρονική αυτή περίοδο όπως ειπώθηκε, η Κίνα επιδιώκει να προσελκύσει νέους εταίρους στη προσπάθειά της να βγει από το αδιέξοδο που είχε βρεθεί. Παράλληλα, προσπαθεί να δείξει στις χώρες της Αφρικής ότι έχουν αρκετά κοινά στοιχεία όπως το γεγονός ότι είναι και οι δύο πλευρές αναπτυσσόμενες, ώστε να αναπτύξουν μια ειλικρινή και βιώσιμη συνεργασία. Τέλος, η σημαντική βοήθεια που παραχώρησε η Κίνα στις χώρες που μετείχαν στους αντί-αποικιακούς αγώνες, οδήγησε στην ανάπτυξη μιας σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ των δρώντων.

2^η Περίοδος 1979-1999

Η 2^η χρονικά περίοδος είχε αρκετές δυσκολίες για την Κίνα στη προσπάθεια της να συνεχίσει να στηρίζει τις Αφρικανικές χώρες. Εντούτοις, το πιο σημαντικό στοιχείο στη συγκεκριμένη περίοδο είναι η εσωτερική μεταρρύθμιση που εφαρμόστηκε από τον Deng Xiaoping το 1979 μέχρι και το 1992 σε διάφορους τομείς όπως η οικονομία. Οι ενέργειες για μια ολική μεταρρύθμιση της χώρας από τον Χίαορινγκ επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από τον Guo Huofeng. Ο Huofeng προσπάθησε να περάσει μια μικρής μορφής μεταρρύθμιση στην χώρα κάτι που βρήκε τα υπόλοιπα μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος να διαφωνούν γιαυτό, ενώ ο Χίαορινγκ προσπάθησε να τα περάσει με ένα αποδεκτό τρόπο.

Μεταρρύθμιση Deng Xiaoping

Συγκεκριμένα, όποιες αλλαγές ήθελε να εφαρμόσει προσπαθούσε να τις παρουσιάσει με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε οι ελίτ αλλά και ο απλός κόσμος να θεωρεί ότι θα επωφεληθεί. Κάποιες από τις ιδέες και ενέργειες του ήταν η ένταξη της Κίνας σε διεθνείς οργανισμούς όπως το IMF για να ενισχύσει περαιτέρω τα συμφέροντα της Κίνας. Επίσης, κατάφερε να συμφωνήσει με την Αμερική έτσι ώστε να μπορούν Κινέζοι φοιτητές να σπουδάζουν στην Αμερική χωρίς εμπόδια. Ακόμη, αναβάθμισε το οδικό δίκτυο της χώρας για να βελτιωθεί το εμπόριο λόγω του οικονομικού ανοίγματος. Εντούτοις, έπρεπε να ξεπεραστούν κάποιες σημαντικές δυσκολίες όπως ο περιορισμός των επιχειρήσεων και των εργατών σε αποκλειστικές βιομηχανικές ζώνες. (Vogel, 2011)

Κατάφερε μέσα στην δεκαετία του 1980 να επιτρέψει στις επιχειρήσεις που βρίσκονταν στην Κίνα να επεκταθούν πέραν τον οικονομικών ζωνών, τα προϊόντα που παρήγαγαν οι επιχειρήσεις να διατίθενται και στην εγχώρια αγορά, την αναβάθμιση της τεχνολογίας στην χώρα λόγω του οικονομικού ανταγωνισμού και στήριξη της νεολαία. Αποτέλεσμα ήταν αρκετοί νέοι να επιστρέφουν με νέες ιδέες στα χωρία τους και να δημιουργούν εταιρίες φέρνοντας ανάπτυξη στην περιοχή ξεφεύγοντας από την αγροτική Κίνα του Μao. Η Κίνα το 2015 είχε πάνω από 700 εκατομμύρια άτομα να ζουν σε αστικές περιοχές λόγω των μεταρρυθμίσεων της δεκαετίας του 1980. (Vogel, 2011)

Παρόλες τις μεγάλες αλλαγές που στέφθηκαν με επιτυχία, ο Χίαορινγκ είχε να αντιμετωπίσει διάφορα εμπόδια. Κάποια από αυτά ήταν ότι η Κίνα θύμιζε την δύση του 19^{ου} αιώνα όπου δεν υπήρχαν νόμοι για να προστατεύουν τους καταναλωτές και τους εμπόρους. Επίσης, ξεκίνησε μια μικρής μορφής διαφθοράς στην χώρα όπου ο Χίαορινγκ την θεωρούσε αναγκαία για να πετύχει η μεταρρύθμιση. Επιπρόσθετα, ένα εξίσου σημαντικό ζήτημα που υφίσταται μέχρι και σήμερα είναι ότι η μεγάλη οικονομική ανάπτυξη που βίωσε η χώρα έφερε μεγάλες ζημιές στο περιβάλλον αφού προτιμούσαν το άμεσο κέρδος. (Vogel, 2011)

Παράλληλα, τα γεγονότα του 1989 με τον ξεσηκωμό των φοιτητών για ανατροπή του καθεστώτος, οδήγησαν σε μεγάλη κατακραυγή από την Δύση για τον τρόπο που αντέδρασε η Κίνα. Αντιθέτως, λόγω των καλών σχέσεων που είχε αναπτύξει με διάφορες χώρες στην πρώτη χρονική περίοδο, η Κίνα είχε βρει μαζική στήριξη από τις Αφρικανικές χώρες, η οποία ήταν αποτέλεσμα της ελκρινούς συνεργασίας που είχε κτίσει η Κίνα τόσα χρόνια. Εντούτοις, πέραν από τις δυσκολίες που είχε να αντιμετωπίσει η Κίνα στο εσωτερικό της, συνέχισε στο βαθμό που μπορούσε να δείχνει στήριξη σε διάφορα κράτη της Αφρικής. (Samy, 2010)

Ανάμεσα στις σημαντικές ενέργειες που είχε ακολουθήσει η Κυβέρνηση της Κίνας ήταν η αποστολή αξιωματούχων στην Αφρικανική Ήπειρο. Στόχος ήταν οι επαφές με ομολόγους τους, για να δείξουν την έμπρακτη στήριξη από πλευράς Κίνας, η επεξήγηση των γεγονότων του 1989 και η διασφάλιση την ομαλής συνέχειας της συνεργασίας τους. Οι Αφρικανικές χώρες έβλεπαν πως η Δύση κατέκρινε την Κίνα, γεγονός που τις οδήγησε στο να δείξουν έμπρακτα την στήριξη τους προς αυτήν. Ο λόγος της έντονης αντίδρασης τους ήταν διότι η Κίνα θεωρείτο για αυτές ως διέξοδος από την πίεση που ασκούσε η Δύση. (Taylor, 1998)

Μέσα από τις επισκέψεις των αξιωματούχων της, η Κίνα ήθελε να τονίσει την υποστήριξη της στους αντί-αποικιακούς αγώνες, και την προτροπή για δημιουργία ενιαίας Αφρικής. Επιπρόσθετα, η Κίνα είχε αρχίσει να παρέχει βοήθεια, με σκοπό διάφορες χώρες στην Αφρική να εκσυγχρονιστούν προβάλλοντας ότι και οι δύο πλευρές είναι αναπτυσσόμενες και θα αλληλοβοηθηθούν. Αυτό θα γινόταν με την εκπόνηση διάφορων έργων από Κινέζικες εταιρείες χωρίς να επιβαρύνεται κάποια πλευρά περισσότερο, και μέσα από τις συνεργασίες απώτερος σκοπός ήταν να υπάρχει οικονομικό όφελος. Τέλος, με αυτές τις ενέργειες η Κίνα ήθελε να εξασφαλίσει ότι καμία Αφρικάνικη χώρα δεν θα στρεφόταν προς την Ταιβάν. (Yu, 1988)

3^η περίοδος 2000-σήμερα

Η τρίτη περίοδος στην σχέση Κίνας και Αφρικής αποτελεί ίσως την πιο σημαντική. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής πραγματοποιήθηκαν διάφορα σημαντικά γεγονότα όπως συνέδρια και οικονομικές συμφωνίες που ενίσχυσαν περαιτέρω την συνεργασία τους. Επίσης, σε αυτό το διάστημα υλοποιήθηκαν πολλαπλά μεγάλα έργα σε διάφορες χώρες της Αφρικής, παραχωρήθηκαν ευνοϊκά δάνεια, και διαγράφηκαν χρέη ως ένδειξη καλής θελήσεως από την Κίνα. Ακόμη, πραγματοποιήθηκαν αρκετές ανθρωπιστικές συνεργασίες όπως η εκπαίδευση στον τομέα της τηλεπικοινωνίας, της γραφειοκρατίας, αλλά και σε ιατρικά θέματα, με την συμβολή εξειδικευμένου προσωπικού από την Κίνα. (Samy, 2010)

Πρώτο σημαντικό γεγονός ήταν η δημιουργία του forum FOAC το 2000 στο Πεκίνο. Στόχος με του συγκεκριμένου forum, ήταν να αναβαθμιστούν και να βελτιωθούν οι σχέσεις Κίνας και Αφρικής σε διάφορα ζητήματα όπως η εμπορική συνεργασία, η οικονομική αλληλοϋποστήριξη και το κοινό όφελος. (Ministry of Foreign Affairs, The People's Republic of China, 2004) Ρόλο

στη βελτίωση των σχέσεων των δύο δρώντων έπαιξε και η πολιτική που εφάρμοσε η Κίνα, η λεγόμενη “Go out Policy”. Η συγκεκριμένη πολιτική, είχε ως σκοπό πολλές Κινέζικες κρατικές εταιρείες να δραστηριοποιηθούν εκτός της Κίνας για να μπορέσουν να αναπτυχθούν περισσότερο και να επιφέρουν μεγαλύτερο εισόδημα στην Κινέζικη οικονομία. Αποτέλεσμα ήταν η εμπορική συνεργασία ανάμεσα στους δύο δρώντες να φθάσει στα 160 δισεκατομμύρια δολάρια. Ακόμη, σημαντική κίνηση από την Κίνα ήταν η διαγραφή Αφρικανικών χρεών. (Cisse, 2012)

Σημαντικό ήταν και το δεύτερο συνέδριο που διεξήχθη στην Αγκόλα τον Δεκέμβριο του 2003. Η επιλογή της Αγκόλας δεν ήταν τυχαία, αφού μεταξύ των δύο χωρών είχε δημιουργηθεί μια πάρα πολύ καλή σχέση. (Cisse, 2012) Στο συνέδριο συμμετείχαν διάφοροι αξιωματούχοι όπως ο πρωθυπουργός της Κίνας, ο πρωθυπουργός της Αιθιοπίας, ο πρόεδρος της Ουγκάντας, διάφοροι Αφρικανοί αξιωματούχοι από διεθνείς οργανισμούς και αρκετοί Κινέζοι επιχειρηματίες εκπροσωπώντας πάνω από 100 επιχειρήσεις. Οι τομείς στους οποίους επικεντρώθηκαν στο συνέδριο ήταν η συνεργασία στον πολιτικό, στον κοινωνικό και στον οικονομικό τομέα. Οι κύριοι στόχοι που τέθηκαν ήταν να αντιμετωπιστεί η ηγεμονική φιλοδοξία και πίεση της Δύσης, να εδραιωθούν νέες καταναλωτικές αγορές, να εξασφαλιστεί παροχή πρώτων υλών και τέλος την διακοπή παροχής οποιασδήποτε βοήθειας στη Ταιβάν. (Institute of Developing Economies Japan External Trade Organization, 2020)

Όσον αφορά τον οικονομικό τομέα η Κίνα ως ένδειξη καλής θελήσεως είχε ακυρώσει χρέος αξίας 1.2 δισεκατομμυρίων δολαρίων για 31 Αφρικάνικες χώρες. Επιπρόσθετα, υπήρχαν συζητήσεις στον τομέα του τουρισμού για τους Κινέζους επισκέπτες προς την Αφρικανική Ήπειρο στα πρότυπα Κίνας και Αγκόλας. Ακόμη, είχε συμφωνηθεί η επέκταση διαφόρων έργων για βελτίωση υποδομών στον τομέα της γεωργίας μέχρι το 2006. Στον τομέα της πολιτικής και της ασφάλειας είχε συμφωνηθεί να αντιμετωπιστεί από κοινού η τρομοκρατία, η παράνομη μεταφορά όπλων και ναρκωτικών. Τέλος, άλλες σημαντικές συμφωνίες που είχαν γίνει στο συνέδριο, ήταν η αύξηση του Κινέζικου Ιατρικού δυναμικού στην επικράτεια της Αφρικής με επιπλέον δύο χιλιάδες ιατρούς. (Institute of Developing Economies Japan External Trade Organization, 2020)

Επίσης, σημαντικό γεγονός ήταν το συνέδριο του 2006 που διεξήχθη στο Πεκίνο, και έλαβαν μέρος 48 χώρες της Αφρικής και η κυβέρνηση της Κίνας. Το συνέδριο αυτό θεωρήθηκε κομβικό σημείο στην σχέση των δύο πλευρών καθώς είχαν συμπληρωθεί πενήντα χρόνια συνεργασίας. Παράλληλα, είχε σφραγιστεί η αναβάθμιση στον οικονομικό τομέα με τη Κίνα να παίρνει πρώτες ύλες σε προσιτές τιμές, ενώ η Αφρική να αναπτύσσετε σε διάφορους τομείς με την εμπλοκή Κινέζικων επιχειρήσεων και επενδυτών. Επιπρόσθετα, είχε τονιστεί η ανάγκη για ανασχηματισμό των Ηνωμένων Εθνών, ώστε να μην παραγκωνίζονται συνεχώς οι Αφρικανικές χώρες στις συζητήσεις. (Secretariat, of the Chinese following up Committee of the Forum on China-Africa Relations, 2009) (King, 2007)

Στο συγκεκριμένο συνέδριο είχαν συμφωνηθεί ορισμένα ιδιαίτερα σημαντικά πράγματα και για τις δύο πλευρές. Κάποια από αυτά ήταν η κατασκευή μεγάλου αριθμού νοσοκομείων και σχολείων από την Κινέζικη Κυβέρνηση σε συνεργασία πάντα με τις κυβερνήσεις των Αφρικανικών χωρών. Επιπλέον, είχε συμφωνηθεί η παραχώρηση υποτροφίας σε Αφρικανούς φοιτητές για να μπορούν να σπουδάσουν στην Κίνα. Ακόμη, είχε συμφωνηθεί μεταξύ των δύο πλευρών να δοθεί το ποσό των 5 δισεκατομμυρίων δολαρίων από την Κίνα, για την ενθάρρυνση νέων επενδύσεων στην Αφρική. Στο εμπόριο μεταξύ των δύο δρώντων είχε αποφασιστεί όπως οι δασμοί θα καταργούνταν.

Επιπρόσθετα, η Κίνα πρότεινε την συνεργασία ανάμεσα στις δύο πλευρές στον τομέα της διακυβέρνησης, έτσι ώστε να υπάρξει βελτίωση και στις δύο πλευρές. Εξίσου σημαντικό στοιχείο ήταν η συμφωνία για την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των νέων με την συμμετοχή σε διάφορες δραστηριότητες. Η Κίνα θέλοντας να δείξει έμπρακτα την στήριξη της προς την Αφρική, είχε δηλώσει ότι θα ακύρωνε σε διάστημα τριών ετών, τα άτοκα δάνεια σε χώρες που είχαν μεγάλο χρέος και είχαν καλές σχέσεις με την Κίνα. Τέλος, είχε συμφωνηθεί όπως η Κίνα ενθαρρύνει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της, να επεκταθούν σε όλη την Αφρική με την συμβολή των Αφρικανών κρατών και της African Development Bank. (Samy, 2010) (Secretariat, of the Chinese following up Committee of the Forum on China-Africa Relations, 2009)

Από το συνέδριο του 2006 μέχρι και σήμερα είχαν διεξαχθεί αρκετές συναντήσεις ανάμεσα στους δύο δρώντες όπως το συνέδριο στην Αίγυπτο το 2009. Στο συγκεκριμένο συνέδριο η Κίνα είχε υποσχεθεί ότι θα ακύρωνε δάνειο σε χώρες που δεν μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στην αποπληρωμή του. Επίσης, θα παραχωρούταν ιατρικός εξοπλισμός και εξειδικευμένο προσωπικό για την αντιμετώπιση της μαλάριας η οποία βρισκόταν σε έξαρση στην Αφρική.

Αλλαγή Πολιτικής Xi Jinping

Η άνοδος του Xi Jinping στην εξουσία το 2012 έχει αλλάξει την σύγχρονη ιστορία της Κίνας. Εντούτοις, προτού προκύψουν οι μεγάλες αλλαγές του 2012-2013 υπήρξαν κάποιες σημαντικές κινήσεις από την προηγούμενη κυβέρνηση της Κίνας που ενίσχυσε τις αλλαγές του 2013. Το 2009 εκμεταλλευόμενη την οικονομική κρίση η Κίνα, προσπάθησε να εμπλακεί περισσότερο στους διεθνείς οργανισμούς που ήταν ενταγμένη όπως τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου για διασφαλίσουν τα συμφέροντα τους. (Poh, Li, 2017) Σκοπός ήταν η Κίνα να μην υστερεί στην προάσπιση των θέσεων της στους Διεθνείς Οργανισμούς όπως συνέβαινε. (Ferdinand, 2016)

Ένα από αυτά ήταν να διασφαλιστεί το εθνικό νόμισμα σε χαμηλή αξία σε σύγκριση με το δολάριο για να ενισχυθεί περαιτέρω το εμπόριο της χώρας με αποτέλεσμα η Κίνα να είναι η πρώτη χώρα σε εξαγωγές και δεύτερη σε εισαγωγές παγκόσμια. Ενδεικτικά ότι το 2002 η Κίνα είχε ξοδέψει 50 δισεκατομμύρια δολάρια ενώ το 2010 είχε ξοδέψει 100 δισεκατομμύρια δολάρια για εξαγωγές. Επιπρόσθετα, αρκετές κρατικές επιχειρήσεις είχαν εξαγοράσει ξένες

επιχειρήσεις σε διάφορες χώρες. Επίσης, είχαν αρχίσει προσπάθειες περαιτέρω νομιμοποιήσεις του καθεστώτος με αναφορά στους Ολυμπιακοί Αγώνες του 2008 που θεωρείτο ως επιβράβευση προς την χώρα. Ακόμη, η Κίνα με την άνοδο του Jinping είχε γίνει πιο αυστηρή στην προάσπιση εθνικών ζητημάτων όπως την Νότια Κινέζικη Θάλασσα ενισχύοντας τον στρατό στην περιοχή. (Ferdinand, 2016) (Ohashi, 2018)

Παρόλα αυτά μια σημαντική κίνηση που είχε κάνει ο πρόεδρος της Κίνας ήταν η δημιουργία του Belt and Road Initiative το 2013 όπου θεωρήθηκε ως ορόσημο στην εξωτερική πολιτική της χώρας. Σκοπός ήταν να περιορίσει την παρουσία της Δύσης στην Ασία αλλά και σε άλλες ηπείρους. Μέσα από την συγκεκριμένη συμφωνία η Κίνα είχε επιδιώξει να ενισχύσει τις εμπορικές τις σχέσεις με την Τουρκία, την Κεντρική Αφρική, την Μογγολία, την Ρωσία το Ιράν, την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, την Ολλανδία και τέλος την Γερμανία. Οι στόχοι που είχαν τεθεί ανάμεσα στους δρώντες που συμμετείχαν ήταν να υπάρχει προάσπιση εδαφικής ακεραιότητας χωρίς να παρεμβολές, να ενωθούν εμπορικά διάφορες περιοχές όπως η Ανατολική Ασία με την Ευρώπη και τέλος να ενισχυθεί το εμπόριο. Κάποια από τα έργα που είχαν γίνει μέσω της συμφωνίας ήταν η δημιουργία λιμανιών και σιδηρόδρομων για την μεταφορά εμπορίου όπως το Sino-European direct rail transport. (Ferdinand, 2016, Ohashi, 2018)

Επιπρόσθετα, για την ενίσχυση περαιτέρω του BRI η Κίνα προχώρησε στην δημιουργία της Asian Infrastructure Investment Bank που σκοπός ήταν η χρηματοδότηση διάφορων έργων που θα πραγματοποιούνταν. Για να διασφαλίσει την αξιοπιστία της τράπεζας η Κίνα προνόησε ότι όποιες συναλλαγές θα πραγματοποιούνταν θα υπήρχε διαφάνεια στις κινήσεις της για να εκπέμπει αξιοπιστία προς όλους τους εμπλεκόμενους. Στην Asian Infrastructure Investment Bank εντάχθηκαν 84 χώρες και στα πρώτα χρόνια δημιουργίας της είχε πραγματοποιήσει 24 έργα αξίας 4.2 δισεκατομμυρίων RMB. Η δημιουργία του BRI για την Κίνα σήμαινε ότι κατάφερε να αναπτύξει περαιτέρω τις επιχειρήσεις της στο εξωτερικό με την κατασκευή διάφορων έργων και την εξασφαλίσει φυσικούς πόρους σε πολύ πιο ευνοϊκές τιμές. Σημαντικό γεγονός ήταν η συμφωνία το 2015 μεταξύ της Κίνας, των Αφρικάνικων χωρών, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γερμανίας, της Αυστραλίας και της Νότιο Κορέας για την δημιουργία μεγάλων έργων όπως αυτοκινητόδρομοι και γέφυρες σε διάφορες Αφρικανικές χώρες. (Constataras Eva, 2016) Αποτέλεσμα αυτής της συνεργασία ήταν οι εξαγωγές και εισαγωγές της Κίνας το 2017 να έχουν φτάσει στα 7.37 RMB τρισεκατομμύρια. (Poh, Li, 2017, Ferdinand, 2016)

Αυτό έδωσε ώθηση στον Jinping να πραγματοποιήσει αναβαθμίσεις στο εσωτερικό της χώρας για να μπορέσει να ανταπεξέλθει τον ανταγωνισμό. Οι τράπεζες μετά από παρεμβάσεις της κυβέρνησης παραχωρήσαν δάνεια σε πιο ευνοϊκούς όρους προς τους Κινέζους πολίτες. Επιπρόσθετα, ο Jinping είχε αποφασίσει να περιορίσει την ανισότητα που υπήρχε στην χώρα ανάμεσα στην δυτική και ανατολική Κίνα πραγματοποιώντας έργα και στις δύο πλευρές. (Poh, Li, 2017)

Μέχρι το 2018 είχαν διεξαχθεί ακόμη τρία συνέδρια, ενώ στο τελευταίο συνέδριο όλες οι Αφρικανικές χώρες είχαν αναγνωρίσει την Κίνα έναντι της Ταϊβάν, εκτός από την Σουαζιλάνδη. Επίσης, στο συγκεκριμένο συνέδριο είχαν αποφασιστεί η συνέχιση της οικονομικής συνεργασίας των τελευταίων ετών, από την οποία και οι δύο πλευρές είχαν βγει κερδισμένες. Ταυτόχρονα, η Κίνα για πρώτη φορά είχε τονίσει ότι την ενδιαφέρει περισσότερο η ενδυνάμωση εισαγωγών από την Αφρική, κυρίως όσον αφορά τα μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα. Ενδεικτικό της καλής εμπορικής σχέσης των δύο πλευρών, η Αφρική το 2017 είχε εξάγει προϊόντα αξίας 70 δισεκατομμυρίων δολαρίων προς την Κίνα. (Calabrese Linda, 2018)

Ένας άλλος τομέας στον οποίο είχε επικεντρωθεί η Κίνα ήταν η δημιουργία των Luban Workshops. Τα συγκεκριμένα εργαστήρια υπάρχουν και σε άλλες χώρες όπου τα διαχειρίζεται η Κίνα, με στόχο τη σωστή εκπαίδευση των μαθητών και τον εξοπλισμό με τα κατάλληλα εφόδια σε διάφορους τομείς. Οι μαθητές στην Αφρική πριν την εγκαθίδρυση των εργαστηρίων αυτήν από την Κίνα, υστερούσαν σε σύγκριση με άλλους μαθητές άλλων ηπείρων. (Calabrese Linda, 2018) Παράδειγμα χώρας στην οποία ιδρύθηκαν τα εργαστήρια αυτά ήταν η Αιθιοπία, όπου το Υπουργείο Εκπαίδευσης σε συνεργασία με το Chinese Tianjin University of Technology and Education και το Ethiopian Technical University έθεσαν σαν στόχο την εκπαίδευση ατόμων, ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν σύμφωνα με τις απαιτήσεις διάφορων επαγγελματιών. (Huaxia, 2021)

Κινεζική Διασπορά

Η Κινεζική Διασπορά είχε ξεκινήσει να κινείται προς το εξωτερικό και στην Αφρική από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Αρκετοί εξειδικευμένοι επιστήμονες, επιχειρηματίες και ανειδίκευτοι όπως απλοί εργάτες είχαν εγκαταλείψει την Κίνα για να εγκατασταθούν στην Αφρική ή για να μεταβούν στην Ευρώπη με ενδιάμεσο σταθμό την Αφρικανική Ήπειρο. Η μαζική φυγή των Κινέζων από την χώρα τους οφείλεται σε μεταρρυθμίσεις που είχε αρχίσει να εφαρμόζει το Κομμουνιστικό Κόμμα το 1985, με αποκορύφωμα τα γεγονότα του 1989. Έκτοτε, αρκετοί Κινέζοι είχαν δραστηριοποιηθεί στην Αφρικάνικη Ήπειρο, δημιουργώντας δικές τους επιχειρήσεις. (Mung, 2008)

Η Κίνα βλέποντας πως η σχέση της με την Αφρική έχει ενδυναμωθεί σε μεγάλο βαθμό, είχε θέσει ως στόχο την προσέγγιση και της Κινεζικής Διασποράς. Έτσι, είχε ξεκινήσει προσπάθειες ανάπτυξης καλών σχέσεων μεταξύ των δύο πλευρών για συνεργασία στον οικονομικό τομέα. Παράδειγμα αποτελεί η συμφωνία με αρκετούς Κινέζους επιχειρηματίες να εξάγουν προϊόντα προς την Κίνα σε χαμηλές τιμές και παράλληλα να μπορούν να εισάγουν κινεζικά προϊόντα στην Αφρική για να τα πωλήσουν μέσα από τις επιχειρήσεις τους. Το συγκεκριμένο δίκτυο είχε αναπτυχθεί σε αρκετές χώρες της Αφρικής όπως την Αγκόλα και την Αιθιοπία. (Mung, 2008)

Πέραν από την εξαγωγή και εισαγωγή προϊόντων, είχε αναπτυχθεί και συνεργασία ανάμεσα στις δύο πλευρές για ανταλλαγή εξειδικευμένου και ανειδίκευτου προσωπικού, αφού αρκετοί Κινέζοι έφευγαν από την Κίνα για να μεταβούν σε διάφορες κινέζικες επιχειρήσεις για δουλεία. Μέσα από αυτή την συνεργασία, η Κίνα είχε θέσει σαν στόχο να ευνοηθεί οικονομικά το κράτος με τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της διασποράς, αλλά και να πείσουν ένα μέρος των μεταναστών να επιστρέψουν στην Κίνα με ευνοϊκούς όρους, όπως η χαμηλή φορολογία. (Mung, 2008)

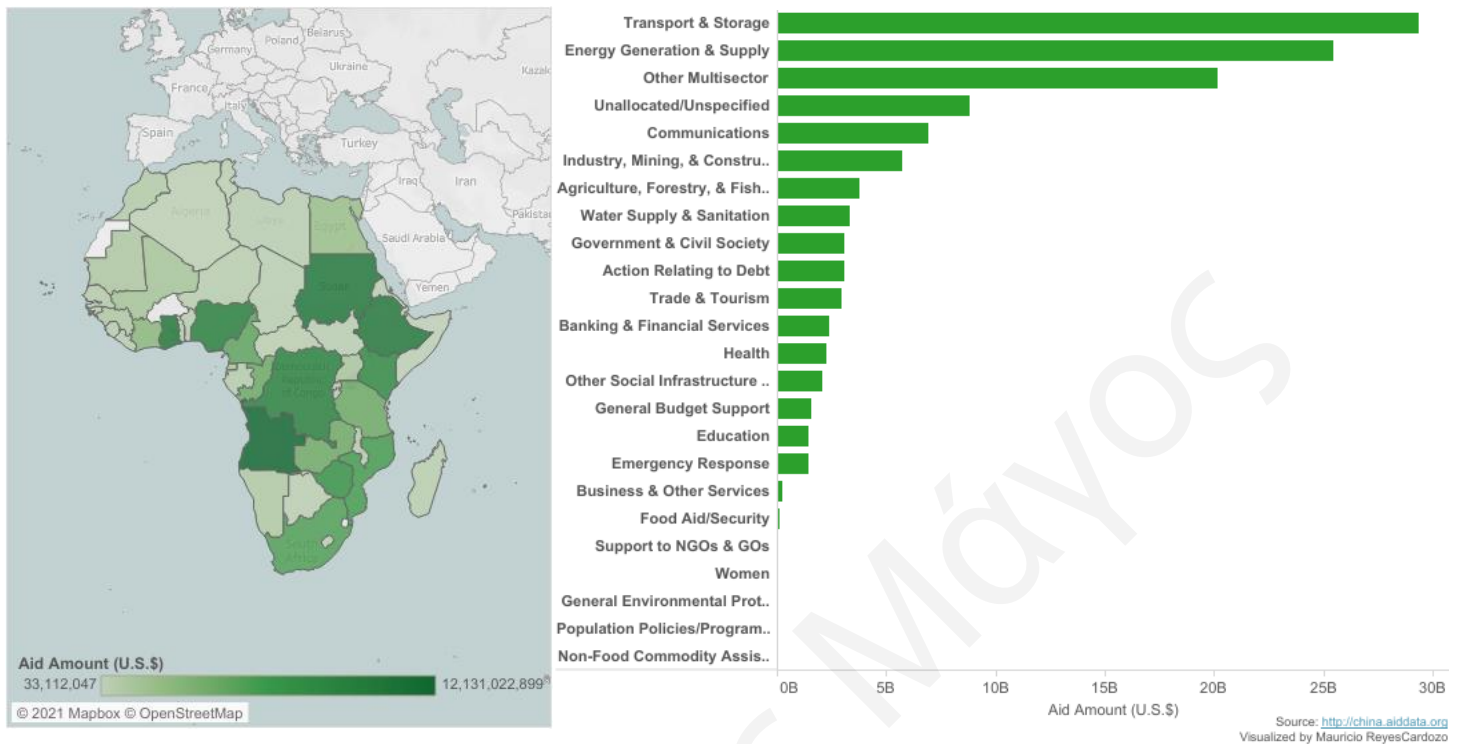
Πολιτική Κίνας προς Αφρική

Οικονομική Πολιτική

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω, η Κίνα είχε αναπτύξει μια ευνοϊκή συνεργασία με τις χώρες της Αφρικής, παραχωρώντας τους δάνεια χωρίς τόκο και διαγράφοντας παλαιά χρέη. Για να μπορέσει όμως η Κίνα να εφαρμόσει αυτή την ευνοϊκή πολιτική της, είχαν συμβάλει σημαντικά η China Exim bank και η China Development Bank. Η China Exim bank είναι μια τράπεζα χρηματοδοτούμενη από το κράτος, που στόχο έχει να στηρίξει το εξωτερικό εμπόριο, τις επενδύσεις και το διεθνές εμπόριο. Η συγκεκριμένη τράπεζα έχει παραρτήματα σε διάφορες πόλεις του κόσμου όπως το Παρίσι, η Αγία Πετρούπολη και η Δυτική Αφρική.

Μέσω της συγκεκριμένης τράπεζας τα δάνεια που παραχωρούνται είναι είτε βραχυπρόθεσμα είτε μακροπρόθεσμα, έτσι ώστε να ενισχυθούν οι Κινέζικες εξαγωγές. Παράδειγμα είναι η παροχή 10 δισεκατομμυρίων δολαρίων προς την Αγκόλα το 2003 για την αναδόμηση της χώρας. Η Αγκόλα με τις πωλήσεις που θα είχε από την εξαγωγή πετρελαίου θα έβαζε τα λεφτά στην Κινέζικη τράπεζα και η τράπεζα θα τα διένεμε στις κινέζικες επιχειρήσεις που θα δραστηριοποιούνταν στην Αγκόλα. Συνολικά είχε δώσει 87 εκατομμύρια δολάρια σε διάφορα έργα αναδόμησης στην Αφρικανική Ήπειρο. (Bräutigam, 2011a) (Bräutigam, 2011c)

Η China Development Bank είναι ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα υπό την αιγίδα της Κυβερνήσεως της Κίνας. Έχει στα ταμεία της 421.248 δισεκατομμύρια RMB ως κεφάλαιο. Μέτοχοι μέσα στην συγκεκριμένη τράπεζα βρίσκονται το Ministry of Finance China, το China Huijin Investment Ltd., το Buttonwood Investment Holding Company Ltd. και η National Council for Social Security Fund. Η συγκεκριμένη τράπεζα δίνει μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα δάνεια σε εταιρίες για στήριξη της Κινέζικης οικονομίας. Ένα παράδειγμα είναι η παροχή δανείου στην Κινέζικη εταιρία Huawei ύψους 30 δισεκατομμυρίων δολαρίων για να μπορέσει να ανταγωνιστεί άλλες τηλεφωνικές εταιρίες. Σύμφωνα με τις δημοσιεύσεις της συγκεκριμένης τράπεζας το 2018, είχαν δώσει 11.68 τρισεκατομμύρια RMB σε δάνεια σε διάφορους φορείς. (Bräutigam, 2011) (CHINA DEVELOPMENT BANK, 2021)

(Constataras Eva, 2016)

Από το 2010 μέχρι το 2013 η Κίνα είχε δώσει αρκετά χρήματα κυρίως για θέματα που αφορούσαν τον τομέα της ενέργειας, της τηλεπικοινωνίας, της υδατοπρομήθειας και των μεταφορών. Η χώρα η οποία είχε λάβει το μεγαλύτερο οικονομικό βοήθημα από το 2000 και έπειτα, ήταν η Αγκόλα με 12 δισεκατομμύρια δολάρια ενώ ακολουθούν η Γκάνα, η Αιθιοπία και το Σουδάν με 10 δισεκατομμύρια δολάρια μετά το 2000. (Constataras Eva, 2016)

Κριτική προς Κίνα

Η Κίνα μέχρι πρόσφατα δεν είχε δημοσιεύσει τα ποσά που έχει δαπανήσει στην Αφρικανική Ήπειρο και γενικότερα στην εξωτερική της πολιτική. Εντούτοις, το τελευταίο διάστημα ξεκίνησε να δημοσιεύει ορισμένα από τα ποσά που είχαν δαπανηθεί. Μέχρι το 2009 η κυβέρνηση της Κίνας είχε ανακοινώσει ότι παραχώρησε 10.8 δισεκατομμύρια δολάρια στις Αφρικανικές χώρες για να πραγματοποιηθούν 325 έργα, όπως το κτίσιμο σχολείων και νοσοκομείων. Παράλληλα, έως το 2009 η Κίνα παραχώρησε 11.3 δισεκατομμύρια δολάρια σε άτοκα δάνεια και 10.8 δισεκατομμύρια δολάρια σε ευνοϊκά δάνεια. (Bräutigam, 2011) Την περίοδο 2009 έως 2019 η Κίνα είχε δώσει 153 δισεκατομμύρια δολάρια σε δάνεια. (Acker, Brautigam, 2011)

Η Κίνα δεχόταν κριτική από τις δυτικές χώρες για την εμπλοκή της στην Αφρική. Κάποιες από τις κατηγορίες που αντιμετώπιζε ήταν ότι δεν υπάρχει διαφάνεια στα ποσά που ξοδεύει στις χώρες της Αφρικής, αλλά ούτε και στους όρους που αναγράφονται στα δάνεια. Επικαλούνταν ως παράδειγμα την περίπτωση της Αγκόλα η οποία αντιμετώπιζε θέματα διαφθοράς και η Κίνα παραχωρούσε χρήματα σε μια διεφθαρμένη κυβέρνηση δυσκολεύοντας το έργο των δυτικών χωρών στην Αγκόλα. (Bräutigam, 2011)

Εντούτοις, η θέση των Αφρικανικών χωρών ερχόταν σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της Δύσης. Λόγω του αποικιακού παρελθόντος θεωρούσαν ότι η Κίνα θα τους βοηθήσει να ανακάμψουν χωρίς να προσπαθήσει να επέμβει στα εσωτερικά ζητήματα τους και ότι η συνεργασία ανάμεσα στην Κίνα και την Αφρική είναι ειλικρινής. Επιπλέον, η Κίνα έχει καταφέρει να αντιμετωπίζετε από τις χώρες της Αφρικής ως αναπτυσσόμενη χώρα, κάτι που βοήθησε σε καλύτερη συνεργασία. Έβλεπαν ότι το να συνεργαστούν με την Κίνα θα έφερνε θετικά αποτελέσματα και στις δύο πλευρές ενώ η Ευρώπη, αντιμετώπιζε την Αφρική ως κατώτερη ήπειρος. (Jin, 2010) Επίσης, η θέση της Κίνας για την κριτική που δεχόταν ήταν ότι η Ευρώπη ανησυχεί γιατί βλέπει την επιρροή της στην Αφρική να μειώνεται με την πάροδο του χρόνου. (Bräutigam, 2011)

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, όσον αφορά την περίπτωση της Κίνας, οι χώρες της Αφρικής αποδέχονται και επιζητούν να έχουν μια ειλικρινή συνεργασία μεταξύ τους. Σημαντικό ρόλο έχει διαδραματίσει η διπλωματικότητα της Κίνας, αφού κατάφερε να περάσει στις Αφρικάνικες χώρες την Κίνα ως αναπτυσσόμενη χώρα. Επιπρόσθετα, τα υπέρογκα ποσά που δόθηκαν για την διεκπεραίωση έργων τα οποία ήταν αναγκαία για τις χώρες αυτές, όπως το κτίσιμο νοσοκομείων, βοήθησε στην ανάπτυξη της επιθυμητής συνεργασίας. Αντιθέτως, όσον αφορά τις χώρες της Ευρώπης λόγω του αποικιακού παρελθόντος και της παρεμβατικότητας στα εσωτερικά ζητήματα των χωρών, δεν φαινόταν να υπήρχε πρόθεση για αλληλεπίδραση. Παρά το γεγονός ότι και η Ευρώπη παραχωρούσε διάφορα ποσά, δεν έβρισκε την ίδια ανταπόκριση από τις χώρες της Αφρικής. Επίσης, το 2013 με την πολιτική του BRI και γενικότερα με την άνοδο του Jinping στην εξουσία, η Κίνα έγινε αρκετά πιο δραστήρια σε διάφορους τομείς με αποτέλεσμα να αναπτύξει σχέσεις με χώρες που βρίσκονται σε διαφορετικές ηπείρους διασφαλίζοντας τα συμφέροντα της. Τέλος, η Ευρώπη θεώρησε ότι η ενεργός παρουσία της Κίνας στην Αφρικανική Ήπειρο είχε περιορίσει ως ένα βαθμό την επιρροή της, όμως πίστευε ότι αυτό εξαρτιόταν και από την οικονομική κατάσταση της εκάστοτε χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Αγκόλα

Η Αγκόλα βρίσκεται στη νοτιοκεντρική Αφρική και σύμφωνα με την καταγραφή του 2018, αποτελείται από περίπου 30 εκατομμύρια κατοίκους και η πρωτεύουσα της είναι η Λουάνα. Το πολιτικό της σύστημα είναι προεδρικό κοινοβουλευτικό όπου ο αρχηγός του κράτους είναι και ο αρχηγός του κυβερνώντος κόμματος. Παλαιότερα, ο πρόεδρος της χώρας εκλέγετο άμεσα από τον λαό, ενώ τώρα ο ηγέτης του κόμματος που θα μαζέψει τις περισσότερες ψήφους θα αποτελέσει πρόεδρο της χώρας. (The World Bank, 2020) Η Αγκόλα ήταν αποικία της Πορτογαλίας μέχρι το 1975 όπου και κέρδισε την ανεξαρτησία της. Από το 1975 μέχρι το 2002, η χώρα έζησε δύσκολες στιγμές γιατί διεξήχθη ένας βίαιος εμφύλιος πόλεμος ανάμεσα σε δύο στρατιωτικά κινήματα την UNITA και την MPLA. (The World Bank, 2020)

Ο εμφύλιος έφερε σε δύσκολη θέση την χώρα και τους πολίτες γιατί οι υποδομές του κράτους είχαν διαλυθεί, με αρκετό κόσμο να ζει στα όρια της φτώχειας και η κυβέρνηση της χώρας να κάνει προσπάθειες για ανασυγκρότηση των υποδομών της με την Κίνα και την Ευρώπη να εμπλέκονται άμεσα. Πιο κάτω θα υπάρξει μια μικρή αναφορά στον απελευθερωτικό αγώνα έναντι στην Πορτογαλία, την οικονομική κατάσταση της χώρας, τον εμφύλιο πόλεμο και πως αυτός επηρέασε την χώρα. Στην συνέχεια, θα γίνει εκτενής ανάλυση για το πως η κυβέρνηση της Αγκόλας προσπαθεί να βελτιώσει τις υποδομές της. Επίσης, θα αναφερθεί η συνεργασία και η σχέση της Αγκόλας με την Κίνα και την Ευρωπαϊκή Ένωση για την αναδιάρθρωση της χώρας.

Απελευθερωτικός Αγώνας

Προτού γίνει εκτενής αναφορά στον εμφύλιο πόλεμο θα δοθεί ένα ιστορικό υπόβαθρο για το πως δημιουργήθηκαν τα δύο κινήματα για τον απελευθερωτικό αγώνα έναντι στην Πορτογαλία. Το 1960 ξεκίνησε στην Αφρική ένα κύμα ενάντια στις αποικίες για την ανεξαρτησία των χωρών από τους Ευρωπαίους. Στην Αγκόλα δημιουργήθηκαν δύο στρατιωτικές οργανώσεις: η MPLA το 1950 που ήταν μια κομμουνιστική οργάνωση στηριζόμενη από την Σοβιετική Ένωση και η UNITA το 1966 που είχε τη στήριξη της Κίνα στον αγώνα ενάντια στην Πορτογαλία. Σημαντικό στοιχείο ήταν ότι η στρατιωτική οργάνωση MPLA είχε σαν στόχο με την απελευθέρωση της χώρας να εγκαταστήσει ένα κομμουνιστικό μοντέλο στην χώρα. Μετά από ένα μακρύ αγώνα 15 ετών η Αγκόλα καταφέρνει να γίνει ανεξάρτητη το 1975 και η στρατιωτική οργάνωση MPLA να αποτελεί την κυβέρνηση της χώρας αφού είχε μαζική εσωτερική και εξωτερική στήριξη. (Ferreira, 2006)

Οικονομική κατάσταση Αγκόλας

Η οικονομία της χώρας μέχρι το 1975 ήταν καθαρά αποικιακή με τις χώρες που βρίσκονταν σε καθεστώς αποικιών της Πορτογαλίας να έχουν ελεύθερο εμπόριο. Η Αγκόλα είχε μεγάλη εξαγωγή στην γεωργική παραγωγή, εξορυκτική βιομηχανία όπως διαμάντια και σίδηρο, και τέλος εξήγαγε μεγάλες ποσότητες καφέ. Κύριοι προμηθευτές της χώρας ήταν η Πορτογαλία, η Μεγάλη Βρετανία και η Αμερική. Η Πορτογαλία για να διασφαλίσει τα συμφέροντα της, δεν άφηνε στις αποικίες της μεγάλα πρόθυρα οικονομικής ανάπτυξης. Το 1969 διεξήχθη ένα σημαντικό γεγονός για την οικονομία της χώρας που χρησιμοποιήθηκε στον εμφύλιο πόλεμο. Αφορούσε την εξόρυξη πετρελαίου από Αμερικάνικη εταιρία βοηθώντας την Αγκόλα να έχει περαιτέρω ανάπτυξη. (Ferreira, 2006)

Εμφύλιος Πόλεμος

Με την ανεξαρτησία της χώρας θα ανέμενε κανείς ότι πλέον ο λαός της Αγκόλας θα βίωνε καλύτερες μέρες. Κάτι τέτοιο όμως δεν έγινε, καθώς ξέσπασε εμφύλιος πόλεμος το 1975 που διήρκησε μέχρι και τα τέλη του 2002. Αντίπαλα στρατόπεδα σε αυτό τον εμφύλιο ήταν οι δύο στρατιωτικές οργανώσεις που πολέμησαν ενάντια στην Πορτογαλία. Από την μια πλευρά ήταν η κομμουνιστική οργάνωση MPLA που είχε σαν στόχο την μετατροπή της χώρας σε κομμουνιστικό μοντέλο. Την MPLA στηρίζαν η Σοβιετική Ένωση και το Ανατολικό Μπλοκ. Στο αντίπαλο στρατόπεδο ήταν η αντικομμουνιστική στρατιωτική οργάνωση UNITA η οποία ήθελε να παρεμποδίσει την εξάπλωση του κομμουνισμού στη χώρα και να πάρει τον έλεγχο της χώρας από το MPLA. Την UNITA στήριξαν η Αμερική και οι δυτικοί σύμμαχοι της. (Ferreira, 2006)

Μετά από αιματηρές συγκρούσεις σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας, το 1992 είχε υπογραφεί συμφωνία εκκευρίας με τα δύο στρατόπεδα να συμφωνούν να διεξαχθούν εκλογές στην χώρα για να αρχίσουν να βελτιώνουν υποδομές, και το βιοτικό επίπεδο καθώς είχαν υποστεί μεγάλες ζημιές. Εντούτοις, τα αποτελέσματα των εκλογών δεν άφησαν ικανοποιημένη την στρατιωτική οργάνωση UNITA. Βλέποντας ότι είχε αρχίσει να χάνει την εμπιστοσύνη των οπαδών της στο εσωτερικό της χώρας ξεκίνησε να υιοθετεί μια βίαιη συμπεριφορά. Επίσης, άρχισε να εξάγει διαμάντια στο εξωτερικό έτσι ώστε να μπορέσει να εξοπλιστεί στρατιωτικά για να συνεχίσει τον εμφύλιο. Αντιθέτως, η στρατιωτική οργάνωση MPLA που ήταν και η κυβέρνηση της χώρας, προσπαθούσε να πωλήσει όσο περισσότερο πετρέλαιο μπορούσε προς Γαλλικές και Αμερικάνικες εταιρείες για να μπορέσει να εξοπλιστεί με στρατιωτικό υλικό για να πολεμήσει την UNITA. Ξεκίνησε μια σύγκρουση μεταξύ των δύο οργανώσεων η οποία οδήγησε σε μια ισχυρή μάχη το 1998 και στην εξάπλωση του εμφυλίου σε όλη την επικράτεια της χώρας. Το τέλος του εμφυλίου πολέμου ήρθε το 2002 όταν ο ηγέτης της στρατιωτικής οργάνωσης UNITA έφυγε από τη ζωή, με το MPLA τελικά να επικρατεί. (Pearce, 2012, Ferreira, 2006)

Συνέπειες Εμφύλιου Πολέμου

Οι συνέπειες του αιματηρού και βίαιου εμφύλιου πολέμου ήταν εμφανής. Οι οικοδομές της χώρας είχαν διαλυθεί ολοσχερώς λόγω των συγκρούσεων κυρίως την περίοδο 1998-2002. Επίσης, τα έσοδα του κράτους ήταν αποκλειστικά μόνο από την εξόρυξη και πώληση του πετρελαίου. Το πετρέλαιο έφερνε σημαντικό αριθμό εσόδων προς το κράτος αλλά το γεγονός ότι εξαρτιόταν αποκλειστικά από αυτό, προβλημάτιζε αρκετά την κυβέρνηση της χώρας. Ακόμη, αρκετά αποθέματα του κράτους δαπανήθηκαν για την αγορά στρατιωτικών εξοπλισμών αγνοώντας πραγματικά προβλήματα της χώρας. Επιπρόσθετα, η μεγάλη διάρκεια του εμφύλιου αποδυνάμωσε άλλους σημαντικούς τομείς της οικονομίας όπως η βιομηχανία της και η αγροτική της παραγωγή, και χρειάζονταν περισσότερα εισαγόμενα για να μπορέσει να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της χώρας. Τα γεγονότα που ξεκίνησαν να διαδραματίζονται στην Σοβιετική Ένωση από το 1987, ανάγκασαν την κυβέρνηση της χώρας να κάνει κάποιες μεταρρυθμίσεις και το 1989 έκανε αίτηση για ένταξη στο IMF. Ένα ακόμη εμπόδιο αποτελούσε το νόμισμα της χώρας και η διαφορά στην ισοτιμία του σε σχέση με το δολάριο, με αποτέλεσμα το 1991 να υπάρχει μεγάλο ζήτημα καθώς δεν μπορούσαν να πωλήσουν τα προϊόντα που παρήγαγε η χώρα. Το χρέος της χώρας το 1991 έφτασε σε πολύ υψηλό αριθμό και συγκεκριμένα στο 240% του ΑΕΠ. Ο κατασκευαστικός τομέας της χώρας από το 1975 μέχρι το 1991 μειώθηκε στο 1/3. Αποτέλεσμα του εμφύλιου ήταν μεγάλο μέρος του πληθυσμού να ζει στα όρια της φτώχειας, με το ποσοστό να φτάνει στο 40.6% το 2019, ενώ αρκετές δημόσιες εταιρείες γίνονται ιδιωτικές με την χώρα να φτάνει σε μια πολύ άσχημη οικονομική κατάσταση. (The World Bank, 2020, Ferreira, 2006)

Ενέργειες Αγκόλας για βελτίωση της κατάστασης από τη κυβέρνηση

Συγκεκριμένα, η Αγκόλα πέραν από την εξωτερική βοήθεια που επιζητούσε, προσπάθησε όσο μπορούσε να λύσει τα προβλήματα της χώρας σε συνεργασία με το IMF. Ανάμεσα στους δύο δρώντες υπογράφηκε μια συμφωνία με δύο βασικούς πυλώνες. Ο πρώτος πυλώνας ήταν να εστιαστεί η ανάπτυξη της οικονομίας της Αγκόλας σε άλλους τομείς πέραν του πετρελαίου, δηλαδή, να βελτιωθεί η αγροτική ανάπτυξη και σε άλλες παραδοσιακές βιομηχανίες της χώρας που αποδυναμώθηκαν. Ο δεύτερος πυλώνας εστιάζει στην βελτίωση υπηρεσιών της χώρας και στη δημιουργία ενός κοινωνικού προγράμματος που θα είχε σαν στόχο την βελτίωση της ζωής των κατοίκων. Στους δύο αυτούς πυλώνες έχουν δαπανηθεί περίπου 1.8 δισεκατομμύρια δολάρια. (The World Bank, 2020)

Κάποια από τα σημαντικά έργα που έχει πετύχει με αυτή η συνεργασία είναι η βελτίωση της παροχής υγειονομικής περίθαλψης. Συγκεκριμένα, βελτιώθηκε η παροχή υγειονομικής περίθαλψης προς τα παιδιά και γενικά σε όλο τον πληθυσμό καλύπτοντας όλη την επικράτεια της χώρας. Επιπρόσθετα, λόγω και της κρίσης του COVID-19 που είχε ξεσπάσει πρόσφατα, είχαν δοθεί στην Αγκόλα 15 εκατομμύρια δολάρια προς τον υγειονομικό τομέα για να

μπορέσει η χώρα να αντιμετωπίσει τον ιό. Άλλος σημαντικός τομέας που δέχτηκε βοήθεια είναι το πόσιμο νερό στη χώρα, αφού δημιουργήθηκαν 6 μονάδες φίλτρανσης πόσιμου νερού που στόχο έχει να καλύπτει 800 χιλιάδες κατοίκους. Σε αυτό το πρόγραμμα πέραν από την IMF, έχουν συνεισφέρει η Agencie Francaise De Development με δωρεά 150 εκατομμυρίων δολαρίων και η European Investment Bank με 100 εκατομμύρια δολάρια. (The World Bank, 2020)

Η Κυβέρνηση της χώρας αναγνώρισε την ανάγκη να δράσει για να μπορέσει να ορθοποδήσει ξανά ως φυσιολογικό κράτος. Με την πάροδο του χρόνου η Αγκόλα ξεκίνησε να αναπτύσσει στενές σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση για να την βοηθήσει να ανακάμψει, με την Ευρώπη να ζητά ως αντάλλαγμα δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Από το 2006 και έπειτα, και η Κίνα αναπτύσσει μια πολύ στενή συνεργασία με την Αγκόλα, η οποία υιοθετεί διαφορετική πολιτική από την ΕΕ χωρίς να παρεμβαίνει στα εσωτερικά ζητήματα της χώρας. Τέλος, η Αγκόλα συνεργάστηκε με την Παγκόσμια Τράπεζα με συμφωνίες για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης μέσα στη χώρα. (Hackenesch, 2018a) (The World Bank, 2020)

Αγκόλα-Ευρωπαϊκή Ένωση 2000-2005

Η σχέση Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αγκόλας δεν ήταν ιδιαίτερα εφικτή μέχρι και το 2002 λόγω του εμφύλιου πολέμου που επικρατούσε στη χώρα. Η μόνη συνεργασία που υπήρχε μέχρι εκείνη την στιγμή ήταν η παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στον λαό της Αγκόλας. Όταν τελείωσε ο πόλεμος και η κυβέρνηση της Αγκόλας ήθελε βοήθεια για να ανασυνταχθεί, η Ευρώπη βρήκε την ευκαιρία για να αναπτύξει σχέσεις μαζί της. Στόχος της ήταν να βοηθήσει την Αγκόλα προωθώντας τις δικές τις αξίες. Από το 2002 μέχρι το 2005 ξεκινά μια περίοδος καλής συνεργασίας ανάμεσα στην Ευρώπη και την Αγκόλα. Γίνεται προσπάθεια ανασυγκρότησης του κράτους με την συμβολή και των δύο πλευρών και έτσι επιτυγχάνετε συμφωνία που στόχο έχει την βελτίωση των θεσμών, των υποδομών, την διενέργεια δίκαιων και ελεύθερων εκλογών και τέλος τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (Hackenesch, 2018b)

Η Αγκόλα ξεκίνησε να συνεργάζεται με την Ευρώπη από το 2002 και έπειτα, για πολλαπλούς λόγους. Πέραν από την βοήθεια που ήθελαν από την Ευρώπη για την ανασυγκρότηση του κράτους, πίστευαν ότι αν είχαν καλές σχέσεις θα κατάφερναν να δανειστούν χρήματα πιο εύκολα. Επίσης, παρόλο που η Αγκόλα είχε έσοδα μέσω του πετρελαίου, οι τιμές τότε ήταν αρκετά χαμηλές χωρίς να μπορεί η Αγκόλα να εκμεταλλευτεί την πώληση του. Η Κίνα που σήμερα είναι ένας πολύ σημαντικός συνεργάτης της Αγκόλας, μέχρι το 2006 δεν είχε πολύ σημαντική συνεισφορά στην χώρα αλλά ούτε υπήρξε σημαντική εμπορική σχέση μεταξύ των δύο χωρών. Έτσι, η Ευρώπη αποτελούσε ένα σημαντικό δρώντα στη παγκόσμια σκηνή που θα βοηθούσε την Αγκόλα να ξεπεράσει τις δυσκολίες του εμφύλιου πολέμου.

Όσο αυξάνονταν οι συναντήσεις και οι δύο πλευρές ασχολούνταν με πιο σημαντικά ζητήματα, η Αγκόλα γινόταν διστακτική στη συνεργασία με την Ευρώπη γιατί ζητούσαν αρκετά πράγματα που δεν ήταν διατεθειμένη η κυβέρνηση να εφαρμόσει. Εντούτοις, λόγω των συνθηκών που επικρατούσαν στη χώρα ξεκίνησαν διστακτικά να συνεργάζονται με την Ευρώπη. Φαινόταν διατεθειμένη να συνεργαστεί σε κάποια θέματα που ζητούσε η Ευρώπη όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα και διαφάνεια σε οικονομικά θέματα του κράτους. Αντιθέτως, σε θέματα που αφορούσαν δημοκρατικές εκλογές και καταπολέμηση της διαφθοράς δεν υπήρχε προθυμία από την Αγκόλα για συνεργασία. Ακόμη, οι ελεύθερες και δίκαιες εκλογές δεν ήταν στα άμεσα σχέδια της κυβέρνησης γι' αυτό και δεν δεχόταν να το συζητήσει. Επιπρόσθετα, η κυβέρνηση της Αγκόλας δεν έδειχνε καμία διάθεση να αλλάξει το δικαστικό της σύστημα, να συνεργαστεί με μη-κυβερνητικές οργανώσεις αλλά και να δεχτεί οποιαδήποτε οικονομική βοήθεια για την διεξαγωγή εκλογών. Ενδεικτικό της όλης στάσης της Αγκόλας ήταν να στέλνει μόνο τον Υπουργό Εξωτερικών σε διαπραγματεύσεις. (Hackenesch, 2018)

Η Ευρώπη και η Αγκόλα παρόλο που ξεκίνησαν σε ένα θετικό κλίμα την συνεργασία στη συνέχεια βρέθηκαν αντιμέτωπες με αρκετές δυσκολίες. Ένας σημαντικός λόγος που η Ευρώπη δεν μπορούσε να «αναγκάσει» την Αγκόλα να συνεργαστεί πλήρως μαζί της είναι το γεγονός ότι η Αγκόλα είχε κάποια οικονομική ευχέρεια λόγω των εσόδων του πετρελαίου. Η Ευρώπη είχε παραχωρήσει αρκετά χρήματα στην Αγκόλα αλλά δεν μπορούσε να την επηρεάσει όσο θα ήθελε σε αντίθεση με άλλες χώρες της Αφρικής όπως η Αιθιοπία. Ακόμη, ένας λόγος που δείχνει την μη καλή συνεργασία ήταν το αίτημα της Αγκόλας προς την Ευρώπη και την Παγκόσμια Τράπεζα για να της δοθούν λεφτά για την ανοικοδόμηση της χώρας. Οι Ευρωπαϊκές χώρες αλλά και η Παγκόσμια Τράπεζα ήταν αρκετά διστακτικές στο να δανείσουν λεφτά, γιατί δεν υπήρχε αρκετή διαφάνεια προς την αξιοποίηση των χρημάτων. Η Αγκόλα από την πλευρά της δεν δεχόταν να συμφωνήσει σε όρους που ζητούσε η Παγκόσμια Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης, αρκετές ευρωπαϊκές χώρες έδειχναν αδιαφορία για την Αγκόλα με εξαίρεση η Πορτογαλία που έχει καλές σχέσεις μέχρι και σήμερα λόγω του αποικιακού παρελθόν. Τέλος, η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ακολουθεί μια πολιτική κριτικής προς τις χώρες της Αφρικής για την μη συμμόρφωση με τους όρους της, οδήγησε την Αγκόλα σε απροθυμία για συνεργασία. (Hackenesch, 2018)

Αγκόλα-Ευρώπη αλλαγή στρατηγικής

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βλέποντας την Αγκόλα να μην συνεργάζεται πλήρως μαζί της αποφάσισε να αλλάξει την τακτική της. Υιοθετεί λοιπόν, μια πιο συντηρητική πολιτική που δεν θα ασκεί κριτική σε τέτοιο βαθμό και θα προσπαθήσει να συγκλίνει με τις επιθυμίες της Αγκόλας. Παράδειγμα αποτελεί η συμφωνία μέσω του Joint Way Forward που υπογράφηκε το 2012 ανάμεσα στην Ευρώπη και Αγκόλα (Hackenesch, 2018). Σκοπός της συμφωνίας αυτής ήταν η αναβάθμιση των σχέσεων των δύο δρώντων βασιζόμενη σε σωστές αρχές όπως η δημοκρατία,

το κράτος δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της καλής διακυβέρνησης. Υπήρχαν διάφορα θέματα για συζήτηση ανάμεσα στις δύο πλευρές, ένα από αυτά ήταν η ειρήνη και ασφάλεια της χώρας. Η Ευρώπη ήθελε να τονίσει την ανάγκη της πολιτικής σταθερότητας και της ειρήνης, τα οποία θα οδηγούσαν σε αναβάθμιση της Αγκόλας. Θα μπορούσαν να συνεργαστούν για διάφορα θέματα όπως το ανθρώπινο εμπόριο, την τρομοκρατία, την πειρατεία και τα ναρκωτικά. Στόχος ήταν η συνεργασία των δύο δρώντων με διαφάνεια για την διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την καταπολέμηση της διαφθοράς. (European Union, 2012)

Ακόμη, οι δύο πλευρές θα συνεργάζονταν για το περιβάλλον και θα υιοθετούσαν πολιτικές για την προστασία του έναντι της κλιματικής αλλαγής. Άλλος τομέας ήταν η βοήθεια που θα παρείχε η Ευρώπη στην Αγκόλα για βελτίωση των συγκοινωνιών της χώρας και την αναβάθμιση της, λόγω της γεωγραφικής της θέσης. Τέλος, στον τομέα της ενέργειας θα υπήρχε μια συνεργασία, ώστε να χρησιμοποιούνται ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συσχετίζοντας το θέμα αυτό με το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής. (European Union, 2012) Στα επόμενα χρόνια όποιες συναντήσεις είχαν γίνει δεν έφεραν τα θετικά αποτελέσματα που η Ευρώπη θα ήλπιζε, κι αυτό γιατί η Ευρώπη δεν έβρισκε ανταπόκριση στα ζητήματα που έθετε στις συναντήσεις παρά μόνο για ζητήματα που η Αγκόλα θεωρούσε σημαντικά. Για παράδειγμα, σε θέματα που αφορούσαν την δημοκρατικότητα στην λήψη αποφάσεων και την διαφάνεια δεν υπήρχε μεγάλη πρόοδος. Αντιθέτως, σε θέματα όπως η ενίσχυση των ανθρωπίνων διοικητικών ικανοτήτων δέχτηκε την βοήθεια της Ευρώπης.

Συνοψίζοντας, η μη καλή συνεργασία μεταξύ των δύο δρώντων από το 2006 και έπειτα οφείλεται κυρίως στην μη συμμόρφωση της Αγκόλας στα αιτήματα της Ευρώπης, πάρα μόνο σε εκείνα που η Αγκόλα θεωρούσε ύψιστης σημασίας. Επίσης, η κριτική αλλά και οι όροι που έβαζε η Ευρώπη δεν έβρισκαν μεγάλη ανταπόκριση στην Αγκόλα, αφού η κυβέρνηση της χώρας ήθελε μόνο την βελτίωση των υποδομών της χώρας αλλά και της διακυβέρνησης της. Τέλος, σημαντικός παράγοντας ήταν η εμφάνιση της Κίνας στην περιοχή η οποία ακολουθεί αρκετά διαφορετική και πιο στοχευμένη πολιτική από την Ευρώπη. (Hackenesch, 2018)

Αγκόλα-Κίνα

Χρονικά η Αγκόλα διατηρούσε δεσμούς με την Κίνα από την δεκαετία του 1960. Η Κίνα στήριζε σχεδόν όλα τα κινήματα της Αφρικής που πάλευαν για ελευθερία, έτσι έγινε και με την περίπτωση της Αγκόλας. Ο κύριος λόγος που βοηθούσε τις Αφρικάνικες χώρες είναι η στήριξη που χρειαζόταν η ίδια από διάφορες χώρες για να αναγνωριστεί ως νόμιμο κράτος έναντι στην Ταιβάν. Προσπαθούσε έτσι, να δημιουργήσει συμμαχίες μέσα από τα νέα κράτη της Αφρικανικής Ηπείρου. (Tan-Mullins, Mohan & Power, 2010) Από το 2006 και έπειτα, ξεκινά μια

δυνατή συνεργασία ανάμεσα στις δύο χώρες. Το γεγονός ότι η Αγκόλα δεν συνεργαζόταν όσο θα ήθελε με την Ευρώπη λόγω των όρων και των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων που αναγκαζόταν να εφαρμόσει, οδήγησε στην ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ Αγκόλας και Κίνας. (Tan-Mullins, Mohan & Power, 2010)

Η Κίνα ακολουθούσε πιο στοχευμένη πολιτική αφού παρείχε βοήθεια στην Αγκόλα χωρίς να επεμβαίνει στα εσωτερικά της ζητήματα. Έτσι η Αγκόλα, αφού είδε ότι η Κίνα θα βοηθούσε πραγματικά να βελτιώσει τις υποδομές της χώρας χωρίς να την αναγκάζει να γίνουν δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, βρήκε την ευκαιρία να αναπτύξει μια πολύ ισχυρή σχέση με την Κίνα. Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε το συνέδριο του 2006 ανάμεσα στις Αφρικανικές χώρες και την Κίνα, το λεγόμενο FOCAC. Στόχο είχε την συνέχιση της οικονομικής συνεργασίας των δύο δρώντων και την σύσφιξη των σχέσεων τους, τονίζοντας την ενεργή παρουσία της Κίνας. (Samy, 2010) Επιπρόσθετα, η Κίνα έβλεπε σαν μια καλή ευκαιρία την συνεργασία με την Αγκόλα γιατί θα μπορούσε να αντλήσει πρώτες ύλες όπως ο χαλκός. Ακόμη, σαν αντάλλαγμα για την καλή σχέση μεταξύ των δύο χωρών η Κίνα θα μπορούσε να βοηθήσει την Αγκόλα για δημιουργία πυρηνικών σταθμών. (Aguilar, Goldstein, 2009)

Επίσης, η Κίνα έβλεπε την Αγκόλα σαν μια χώρα στην οποία θα μπορούσε να εγκαταστήσει Κινέζικες επιχειρήσεις, προσφέροντας ουσιαστική βοήθεια στις υποδομές της Αγκόλας που το είχε ανάγκη. (Samy, 2010). Παράδειγμα αποτελεί η κινέζικη πετρελαϊκή εταιρεία Sonagol που δραστηριοποιήθηκε στην περιοχή για την εξόρυξη πετρελαίου. Ακόμη ένας εξίσου σημαντικός λόγος που η Κίνα και Αγκόλα είχαν άριστη συνεργασία είναι τα δάνεια. Μέσα από τα δάνεια η Κίνα σε συνεργασία με την κυβέρνηση της Αγκόλας, προχώρησε σε βελτιωτικά έργα μέσα στην χώρα. Κάποια από αυτά ήταν να κτιστούν νοσοκομεία, σχολεία, αυτοκινητόδρομοι, αεροδρόμια και να αναβαθμιστούν οι τηλεπικοινωνίες τις χώρες με την εμπλοκή τριών Κινέζικων εταιριών όπως η Huawei. Άλλο παράδειγμα είναι το νοσοκομείο που κτίστηκε στην πρωτεύουσα, όπου η Κίνα είχε στείλει ιατρικό προσωπικό για να εξυπηρετεί τους πολίτες της Αγκόλας. Η μόνη προϋπόθεση που η Κίνα ζητά να τηρείτε σε τέτοιες περιπτώσεις είναι η εξασφάλιση θέσεων ως επί το πλείστον σε Κινέζους εργάτες και η ανάμειξη Κινέζικων επιχειρήσεων. Ένα εξίσου σημαντικό έργο για την Αγκόλα ήταν η βελτίωση στην παροχή νερού στη χώρα το 2006 όπου δαπανήθηκαν 154 εκατομμύρια δολάρια για την βελτίωση του με την συμβολή της Κίνας. (Aguilar, Goldstein, 2009)

Ρόλο στην απόκτηση δανείων έπαιξε η EXIM Bank της Κίνας. Τα δάνεια που δίνονται από την τράπεζα αυτή, έχουν πολύ καλούς όρους με χαμηλά επιτόκια, με σκοπό την ανάπτυξη των χωρών βοηθώντας την εξωτερική πολιτική της Κίνας. Η Κίνα χρησιμοποιεί αυτή την τράπεζα για να δανείζει σε χώρες που χρειάζονται δάνειο για να ορθοποδήσουν. Στις αρχές του 2006 η Αγκόλα κατάφερε να εξασφαλίσει δάνειο 2 δισεκατομμυρίων δολαρίων από την Κίνα με αρκετά ευνοϊκούς όρους ενώ, της δόθηκε περίοδος χάριτος διάρκειας 5 χρόνια, και 1.5%

τόκος. Ακόμη ένα παράδειγμα δανείων, ήταν δάνεια που εξασφάλισε μέσω της EXIM Bank το 2006 μέχρι και το 2008, τα οποία βοήθησαν αρκετά την Αγκόλα στην αναβάθμιση την διοχέτευση νερού, αλλά και τις συγκοινωνίες της χώρας με την συμβολή εταιρειών της Κίνας. Αρά η συμβολή της Κίνας και σε αυτή την περίπτωση διευκόλυνε την Αγκόλα στις δύσκολες στιγμές της σε σχέση με την Ευρώπη. (Hackenesch, 2018)

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, η Αγκόλα όπως και άλλες Αφρικανικές χώρες, μετά από την ανεξαρτησία τους είχαν περάσει αρκετά δύσκολα λόγω των εμφυλίων πολέμων. Στην περίπτωση της Αγκόλας, οι επιπτώσεις ήταν δραματικές στη χώρα με πλήρη καταστροφή σε πολλούς τομείς, εκτός από την εξαγωγή πετρελαίου. Η συνεργασία της με την Ευρώπη μπορεί να ξεκίνησε ιδανικά και να φαινόταν ότι οι δύο δρώντες θα μπορούσαν να διατηρήσουν καλές σχέσεις. Εντούτοις, φάνηκε ότι οι όροι για εκδημοκρατισμό της χώρας καθιστούσαν αδύνατη τη βελτίωση της συνεργασίας τους, ακόμη και μετά την αλλαγή πολιτικής από την Ευρώπη. Επίσης, η Αγκόλα δεν ήταν τόσο εξαρτημένη στον οικονομικό τομέα κάτι που δυσκόλεψε αρκετά την Ευρωπαϊκή Ένωση στο να επιβάλει τις πολιτικές της. Αντιθέτως, με την Κίνα να εισέρχεται στο παιχνίδι η Αγκόλα ένιωθε ανακουφισμένη, καθώς η πολιτική της Κίνας ήταν πιο στοχευμένη και εστίαζε στην ανάπτυξη των υποδομών της χώρας και της οικονομίας χωρίς να παρεμβαίνει στα εσωτερικά ζητήματα της χώρας. Συνοψίζοντας, το σημαντικό αυτό γεγονός φαίνεται ότι βοήθησε αρκετά την Αγκόλα στην ανάπτυξη καλύτερης με την Κίνα παρά με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αιθιοπία

Η Αιθιοπία βρίσκεται στο ανατολικότερο κόμματι της Αφρικής και συνορεύει με τη Σομαλία, τη Κένυα, το Νότιο Σουδάν, το Σουδάν και με την Ερυθραία. Αποτελείται από περίπου 119 εκατομμύρια κατοίκους σύμφωνα με την τελευταία καταγραφή του 2019 και αποτελεί την δεύτερη πιο μεγάλη χώρα πληθυσμιακά στην Αφρική. Είναι από τις λίγες χώρες της Αφρικής που δεν ήταν αποικία. Παρόλα αυτά το γεγονός αυτό δεν σημαίνει ότι στην χώρα δεν υπήρχε κάποια πολεμική σύρραξη που στην περίπτωση της Αιθιοπίας ήταν εμφύλιος πόλεμος. Όπως και σε άλλες χώρες έτσι και στην Αιθιοπία το κλίμα επηρεάστηκε από το ψυχρό πόλεμο και υπήρξε διαμάχη στο εσωτερικό της χώρας, από την δεκαετία του 1950 μέχρι το 1974 όπου κέρδισαν οι κομμουνιστικές δυνάμεις της χώρας. Αργότερα, το 1990 το κομμουνιστικό καθεστώς έχασε την δύναμη του λόγω της κατάρρευσης της Σοβιετικής Ένωσης, και λόγω των οικονομικών δυσκολιών αναγκάστηκε να μετατρέψει το καθεστώς σε δημοκρατία σε μια προσπάθεια διατήρησης της εξουσίας. (Hackenesch, 2018a)

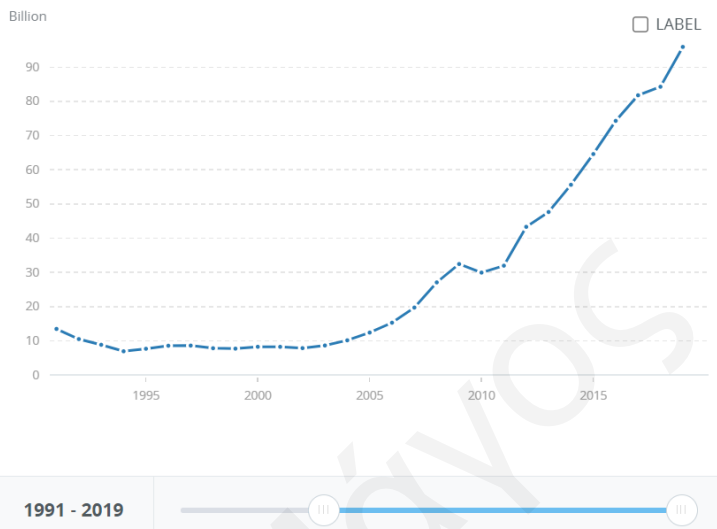
Το πολιτικό της σύστημα είναι Ομοσπονδιακή Δημοκρατία με τον αρχηγό της χώρας να είναι ο πρόεδρος, και ο αρχηγός της κυβέρνησης να είναι ο πρωθυπουργός. Η οικονομία της χώρας, παρόλο που τα τελευταία χρόνια δείχνει να είναι σε ανοδική πορεία, εντούτοις, λόγω της κρίσης του COVID-19 δεν έχει την ίδια ανάπτυξη όπως τις προηγούμενες δεκαετίες. Συγκεκριμένα, το ακαθάριστο πραγματικό εγχώριο προϊόν αυξήθηκε από το 2010 μέχρι το 2020 κατά μέσο όρο 9.4% ετησίως. Λόγω της πανδημίας όμως, τον τελευταίο ενάμιση χρόνο έχει μειωθεί στο 6.1%. (The World Bank, 2021)

Προκλήσεις

Η χώρα βγαίνοντας από τις συγκρούσεις και το κομμουνιστικό καθεστώς που επικρατούσε αντιμετώπισε αρκετές δυσκολίες. Καταρχάς, η νέα κυβέρνηση προσπαθούσε να μετατρέψει την οικονομία της χώρας βασιζόμενη σε ένα δυτικό φιλελεύθερο μοντέλο. Επίσης, στερείτο από φυσικούς πόρους τους οποίους η κυβέρνηση μπορούσε να χρησιμοποιήσει για την οικονομική ανάπτυξη. Μια σημαντική εξέλιξη που επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την οικονομία της Αιθιοπίας ήταν ο μη έλεγχος συγκεκριμένης πετρελαϊκής περιοχής κοντά στην Σομαλία, αφού βρίσκεται σε διαμάχη με την Σομαλία για την συγκεκριμένη περιοχή. Στο πολιτικό επίπεδο η νέα κυβέρνηση στερείτο αναγνώρισης και στήριξης για να διατηρηθεί στην εξουσία με αποτέλεσμα να προσπαθεί να δημιουργήσει πολιτικές συμμαχίες για να μπορέσει να έχει επιρροή. Ακόμη, εξίσου σημαντικό ζήτημα που είχε να αντιμετωπίσει η κυβέρνηση της χώρας ήταν η παρουσία πολλαπλών εθνοτήτων στην επικράτεια της, και έπρεπε να φροντίσει να τις ενώσει όλες σε μια προσπάθεια αποφυγής συγκρούσεων. (Hackenesch, 2018)

Ενέργειες Αιθιοπίας για βελτίωση οικονομίας

Σε σύγκριση με την Αγκόλα η οποία είχε σημαντικά έσοδα λόγω της εξαγωγής πετρελαίου, η Αιθιοπία υπέφερε αρκετά στον οικονομικό τομέα. Εντούτοις, η οικονομική ανάπτυξη που βίωσε τις τελευταίες δεκαετίες είχε θετικά αποτελέσματα λόγω της συνεργασίας με φορείς όπως το IMF, την World Bank Group, την Κίνα και την Ευρώπη. Η κυβέρνηση της Αιθιοπίας είχε θέσει ένα νέο δεκαετή στόχο για την

(The World Bank, 2021a)

ανάπτυξη της χώρας, που αποσκοπούσε στην διατήρηση των καλών στοιχείων της οικονομικής ανάπτυξης και των μετασχηματισμό κυρίως του ιδιωτικού τομέα. Συγκεκριμένα, οι αγροτικές και αστικές περιοχές γνώρισαν μεγάλη ανάπτυξη. Επίσης, το μερίδιο του πληθυσμού που ζούσε κάτω από τα όρια της φτώχειας, παρουσίασε σημαντική μείωση από 30% το 2011 σε 24% το 2016. Παρά τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα, η κυβέρνηση δεν τα είχε παρατήσει και προσπάθησε για το καλύτερο. Δηλαδή, γίνονται ενέργειες από την κυβέρνηση για να συνεχιστεί η οικονομική ανάπτυξη των τελευταίων ετών, να καταπολεμηθεί η φτώχεια μέσω της εξαγγελίας θέσεων εργασίας από τις επενδύσεις του κράτους και τέλος να βελτιωθεί η διακυβέρνηση της χώρας. (The World Bank, 2021)

Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω, η κυβέρνηση της Αιθιοπίας έσπευσε στη διεξαγωγή διαφόρων ενεργειών για βελτίωση του βιοτικού επιπέδου στη χώρα. Παράδειγμα αποτελούν οι προσπάθειες της κυβέρνησης για αναβάθμιση του οδικού δικτύου της χώρας που από το 1997, και έχουν δαπανηθεί πάνω από 2 δισεκατομμύρια δολάρια μέχρι στιγμής για πάνω από 60 χιλιάδες χιλιόμετρα οδικού δικτύου. Εξίσου σημαντική αναβάθμιση και βελτίωση υποδομών στην χώρα ήταν η εξασφάλιση πηγών πόσιμου νερού. Ενδεικτικό για την βελτίωση των υποδομών, αποτελεί το γεγονός ότι πάνω από 52 εκατομμύρια άνθρωποι πλέον ζουν κοντά σε πηγές πόσιμου νερού, σε σύγκριση με το 1990 που ο αριθμός περιοριζόταν σε μόνο 6 εκατομμύρια. Βοήθεια σε αυτές τις ενέργειες της κυβέρνησης είχαν δώσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, το International Development Association και η Κίνα. (The World Bank, 2021)

Αιθιοπία – Ευρωπαϊκή Ένωση

Η σχέση μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αιθιοπίας ξεκίνησε να αναβαθμίζεται περίπου την δεκαετία του 1990. Λόγοι της προσέγγισης ανάμεσα στις δύο πλευρές, ήταν η προσπάθεια της Κυβέρνησης της Αιθιοπίας να νομιμοποιηθεί και να παραμείνει στην εξουσία, εφαρμόζοντας κάποιες μεταρρυθμίσεις για την διακυβέρνηση της χώρας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθούσε να μεταδώσει τις αξίες της σε διάφορες χώρες της Αφρικής οι οποίες λόγω των έντονων δυσκολιών που παρουσίαζαν μετά από αιματηρές συγκρούσεις, χρειαζόνταν βοήθεια στην ανασυγκρότηση του κράτους. Τα γεγονότα της 9ης Σεπτεμβρίου του 2001 έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη σύσφιξη των σχέσεων των δύο πλευρών, λόγω της γεωγραφικής θέσης της Αιθιοπίας και του δόγματος για τον πόλεμο έναντι στην τρομοκρατία από την Αμερική και τους Δυτικούς συμμάχους.

Οικονομική εξάρτηση Αιθιοπίας

Η οικονομική κατάσταση της Αιθιοπίας πριν την δεκαετία το 2000 δεν ήταν και η καλύτερη. Με σημαντικό μέρος του πληθυσμού να είναι φτωχό και χωρίς ικανοποιητικά έσοδα, το κράτος αναζητούσε διάφορους τρόπους για να μπορέσει να ανακάμψει οικονομικά. Η Ευρωπαϊκή Ένωση συνέβαλε θετικά με παροχή οικονομικής βοήθειας στην Αιθιοπία, κυρίως μετά από το 2000. Μέχρι το 2005, η Ευρώπη ήταν ο μεγαλύτερος οικονομικός εταίρος της χώρας αφού είχε δώσει πάρα πολλά λεφτά τα οποία είχαν κατανεμηθεί σε τομείς που η κυβέρνηση χρειαζόταν. Επιπρόσθετα, λόγω της καλής σχέσης που διατηρούσαν με την Ευρώπη, αυτή αποτελούσε και τον πρωταρχικό προορισμό εξαγωγής προϊόντων ενισχύοντας σημαντικά τον οικονομικό τομέα της Αιθιοπίας. Παράλληλα με τις εξαγωγές, αρκετές Ευρωπαϊκές εταιρείες ξεκίνησαν να επενδύουν, και γενικότερα να δραστηριοποιούνται στην Αιθιοπία φέρνοντας αρκετά εισοδήματα στη χώρα. (Hackenesch, 2018)

Η Αιθιοπία ήταν αρκετά ικανοποιημένη με την συνεργασία της με την Ευρώπη. Εντούτοις, ήθελε να προσελκύσει και άλλους σημαντικούς δρώντες για να βελτιώσει την οικονομία της, όπως η Κίνα. Κάποιες από τις ενέργειες για να προσελκύσει την Κίνα ήταν να ηγηθεί του FOCAC, στις συναντήσεις Αφρικανικών χωρών και της Κίνας. Παρόλα αυτά από το 1991 μέχρι και το 2005, δεν υπήρξαν ιδιαίτερες δραστηριότητες από την Κίνα παρά μόνο κάποια μικρά έργα για βελτίωση της υδατοπρομήθειας, αφήνοντας έτσι την Ευρώπη να έχει την μεγαλύτερη οικονομική επιρροή στη χώρα. (Hackenesch, 2018)

2000-2005

Όπως και στην περίπτωση της Αγκόλας, έτσι και στην Αιθιοπία η Ευρωπαϊκή Ένωση εφάρμοσε την γνωστή πολιτική της που αφορούσε την προώθηση δημοκρατικών. Αυτό γινόταν μέσω μιας πολιτικής συνεργασίας σε συνδυασμό με άσκηση κριτικής προς τις χώρες που δεν εφαρμόζουν τους ορούς. Η Αιθιοπία συμφώνησε με αυτή την πολιτική λόγω των δυσκολιών στην διακυβέρνηση της χώρας, αλλά και την οικονομική κατάσταση που επικρατούσε, υπογράφοντας το 2002 μια συμφωνία με την Ευρώπη, που αφορούσε δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις οι οποίες θεωρούνταν απαραίτητες. Ενδεικτικά, οι μεταρρυθμίσεις που θα γίνονταν αφορούσαν την ανεξαρτητοποίηση του δικαστικού σώματος και την ενίσχυση των θεσμών της χώρας έτσι ώστε να μπορούν να εφαρμόζονται οι εσωτερικοί και οι διεθνείς νόμοι. Στόχος ήταν, η διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενώ παράλληλα προετοίμαζαν την χώρα για τις εκλογές του 2005 που θεωρείτο σημαντικό γεγονός για την Ευρώπη, αφού είχε σαν στόχο την συμμετοχή όλων των πολιτικών δυνάμεων στην χώρα. (Hackenesch, 2018)

Αυτή την πενταετία η Αιθιοπία ήταν αρκετά συνεργάσιμη και είχε συχνές συναντήσεις με εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδεικτικό του καλού κλίματος που επικρατεί, είναι ότι η Αιθιοπία έστειλε υψηλόβαθμα στελέχη όπως ο Υπουργός Εξωτερικών ή ο Πρωθυπουργός για να συναντήσουν εκπροσώπους της Ευρώπης. Δεν άργησαν όμως να εμφανιστούν και οι πρώτες δυσκολίες στην εφαρμογή των όρων που έθεσε η Ευρώπη όταν συζητήθηκαν θέματα ύψιστης σημασίας για την κυβέρνηση της Αιθιοπίας. Συγκεκριμένα, η Αιθιοπία ήταν περισσότερο διστακτική στο να εφαρμόσει μεταρρυθμίσεις στην διακυβέρνηση. Η Ευρώπη, έθετε σαν όρο στην Αιθιοπία την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και σε περίπτωση μη εφαρμογής τους δεν θα της χορηγούσε οικονομικό βοήθημα, γεγονός που δεν άρεσε στην Αιθιοπία. Αντιθέτως, υπήρξε μεγάλη θέληση για συνεργασία σε θέματα που αφορούσαν την βελτίωση θεσμών για αποτελεσματική πολιτική της κυβέρνησης στη χώρα. (Hackenesch, 2018, Carbone, 2011)

Ακόμη, ένας τομέας για τον οποίο οι δύο πλευρές διαφώνησαν ήταν το δικαστικό σώμα. Η κυβέρνηση της Αιθιοπίας ζητούσε από την Ευρώπη να της δώσει οικονομική βοήθεια για βελτίωση τεχνικών και οικονομικών ζητημάτων των δικαστηρίων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν διστακτική στο να συναινέσει σε αυτό γιατί θεωρούσε ότι το δικαστικό σώμα δεν θα είναι ανεξάρτητο με αυτές τις αλλαγές. Επίσης, νέο παράδειγμα απροθυμίας από την Αιθιοπία ήταν η υλοποίηση της απόφασης για σύσταση Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που είχε συμφωνηθεί προς τα τέλη της δεκαετίας του 1990. Παρόλο που η απόφαση είχε περάσει και από την βουλή της Αιθιοπίας το 2000, δεν είχε εφαρμοστεί μέχρι και το 2004. Ο λόγος ήταν ότι η κυβέρνηση φοβόταν οποιαδήποτε κριτική για τα ανθρώπινα δικαιώματα και γι' αυτό δεν την είχε εφαρμόσει παρά μόνον λίγο πριν τις κρίσιμες εκλογές του 2005. (Hackenesch, 2018)

Κρίση 2005

Πέραν από τις διακυμάνσεις στη σχέση των δύο πλευρών μέσα στην πενταετία, απώτερος στόχος ήταν να διεξαχθούν ομαλά οι βουλευτικές εκλογές του 2005. Τα δύο μεγάλα κόμματα που επρόκειτο να αναμετρηθούν στην εκλογική μάχη, ήταν το κυβερνών κόμμα EPRDF (The Ethiopian Revolutionary Democratic Front) και το CFUD (Coalition For Unity and Democracy). Οι εκλογές του 2005 είχαν πάρει μεγάλη διάσταση στην χώρα με αποτέλεσμα να υπάρχουν αρκετές πολιτικές αντιπαραθέσεις. Ο πρωθυπουργός της χώρας είχε υποσχεθεί ομαλή διεξαγωγή των εκλογών, δείχνοντας ότι η χώρα έχει κάνει στροφή προς την δημοκρατία. Επίσης, ο κόσμος φαινόταν αρκετά ανυπόμονος στο να ψηφίσει στις επερχόμενες εκλογές ενδεικτικό αυτού, ήταν το γεγονός ότι περίπου 80-90% του πληθυσμού είχε εγγραφεί στους εκλογικούς καταλόγους για να μπορέσει να ψηφίσει. Η Ευρώπη από την πλευρά της, το θεωρούσε σημαντικό γεγονός και συνάμα μια δυνατή αξιολόγηση για την πρόοδο της Αιθιοπίας, είχε στείλει παρατηρητές για αξιολόγηση της εκλογικής διαδικασίας. Οι εκλογές διεξήχθησαν τελικά τον Μάιο του 2005 και κανείς στην Ευρώπη δεν είχε προβλέψει το τι θα ακολουθούσε. (Abbink, 2006, Hackenesch, 2018)

Το κυβερνών κόμμα (EPRDF) δύο μέρες μετά την εκλογική μάχη ανακοίνωσε ότι έχει νικήσει στις εκλογές αφού πίστευε ότι θα νικούσε την με αρκετά μεγάλα ποσοστά. Το γεγονός αυτό, δημιούργησε αμφιβολίες γιατί δεν είχε γίνει ακόμη πλήρης καταμέτρηση των ψήφων, και δεν μπορούσε να υπάρξει ασφαλές αποτέλεσμα. Στην αντίπερα όχθη, τα αντίπαλα κόμματα ζητούσαν επαναληπτική καταμέτρηση των ψήφων σε αρκετές περιοχές, πιστεύοντας ότι έγιναν παρατυπίες, και ισχυρίστηκαν ότι έχουν κερδίσει. Τα τελικά αποτελέσματα είχαν ανακοινωθεί τρεις μήνες αργότερα, λόγω καθυστέρησης στις καταμετρήσεις με το κυβερνών κόμμα να λαμβάνει 371 βουλευτικές έδρες από τις 547 και τα αντίπαλα του κόμματα να καταλαμβάνουν σύνολο 174 έδρες. Η μεγάλη αύξηση των ποσοστών της αντιπολίτευσης κυρίως σε βιομηχανικές περιοχές και πόλεις, και η πεποίθηση τους πως το αποτέλεσμα έχει στρεβλωθεί εις βάρος τους, οδήγησε το κυβερνών κόμμα να αντιδράσει. Συγκεκριμένα, απαγορεύτηκαν οι διαδηλώσεις ενώ για πάνω από ένα μήνα αρκετοί δημοσιογράφοι και πολιτικοί αντίπαλοι είχαν συλληφθεί από την αστυνομία. Ακόμη, διαδηλώσεις που διεξήχθησαν δύο-τρεις μήνες μετά τις εκλογές είχαν ως αποτέλεσμα τον τραυματισμό αρκετών ατόμων ενώ κάποιοι άλλοι είχαν χάσει την ζωή τους. (Abbink, 2006, Hackenesch, 2018)

Οι αντιδράσεις της κυβέρνησης της Αιθιοπίας αιφνιδίασαν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό την οδήγησε σε περαιτέρω σκλήρυνση της στάσης της προς την κυβέρνηση της Αιθιοπίας στερώντας της χρήματα. Συγκεκριμένα, παρά τη συμφωνία που είχε γίνει το φθινόπωρο, λήφθηκε απόφαση για παγιοποίηση των 155εκ. ευρώ που επρόκειτο να παραχωρηθούν στη χώρα για αναβάθμιση των μεταφορικών μέσων της χώρας. Παράλληλα, άλλοι δρώντες που συνεργάζονταν με την Ευρώπη για την Αιθιοπία αποφάσισαν όπως διακόψουν την παροχή

βοήθειας. Η κυβέρνηση της Αιθιοπίας ήταν ακόμη πιο διστακτική στη συνεργασία με την Ευρώπη, καθώς θεωρούσε υπευθύνους τους ευρωπαίους παρατηρητές για το ξεσηκωμό της αντιπολίτευσης. Οι παρατηρητές κατηγορήθηκαν ότι έδωσαν τις δημοσκοπήσεις αλλά και ψευδή πρόωρα αποτελέσματα προς την αντιπολίτευση και από την πλευρά της η αντιπολίτευση τα χρησιμοποίησε για να ισχυριστούν ότι κέρδισαν. (Abbink, 2006, Hackenesch, 2018)

Σχέσεις Ευρώπης-Αιθιοπίας 2006 και έπειτα

Μετά τα γεγονότα του 2005 κανείς δεν μπορούσε να προβλέψει πως θα εκδηλωνόταν η σχέση μεταξύ Αιθιοπίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την πλευρά της η Αιθιοπία φαινόταν αρκετά διστακτική να συνεργαστεί ανοικτά με την Ευρώπη. Συγκεκριμένα, πλέον οι συναντήσεις γίνονταν μία φορά κάθε ένα ή δύο χρόνια σε αντίθεση με προηγούμενα χρόνια. Σε αυτές τις συναντήσεις συζητούνταν διάφορα θέματα όπως η ασφάλεια, τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο ρόλος των ΜΜΕ και θέματα μετανάστευσης. Επίσης, θέματα όπως η υγεία, οι συγκοινωνίες και ζητήματα που αφορούσαν την εκπαίδευση η Αιθιοπία ήταν αρκετά ανοικτή να τα συζητήσει. Εντούτοις, η Ευρώπη προσπάθησε να φέρει ξανά στις συναντήσεις θέματα διακυβέρνησης, με την κυβέρνηση της Αιθιοπίας ωστόσο να αρνείται να συνεργαστεί για αυτό το ζήτημα μέχρι και το 2010. (Hackenesch, 2018)

Σε θέματα εκδημοκρατισμού των θεσμών του κράτους υπήρχε διαφωνία μεταξύ Ευρώπης και Αιθιοπίας. Η Αιθιοπία είχε δεκτή 3 εκατομμύρια ευρώ από τα Ηνωμένα Έθνη για το Human Rights Commission, το Anti-Corruption Commission of Ethiopia και το Federal Ethics. Η κυβέρνηση της Αιθιοπίας είχε σαν στόχο την βελτίωση τεχνικών ζητημάτων και του τρόπου λειτουργίας τους βάζοντας κάτω από την επιρροή της κυβέρνησης, ενώ η Ευρώπη διαφωνούσε με αυτή την θέση προτείνοντας ότι αυτές οι αλλαγές στους θεσμούς έπρεπε να τους κάνουν ανεξάρτητους για να υπάρχει καλύτερος έλεγχος προς την Κυβέρνηση. Ενδεικτικό της κακής σχέσης ανάμεσα στις δύο πλευρές, ήταν η αρχική απαγόρευση των παρατηρητών της Ευρώπης να έρθουν στην χώρα για καταγραφή. Παρόλα αυτά μετά από πιέσεις που δέχτηκε η κυβέρνηση της Αιθιοπίας αποφάσισε να τους αφήσει να έρθουν, αλλά τους απαγόρευσε την παρουσίαση των αποτελεσμάτων στη χώρα και τελικά τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν τρεις μήνες αργότερα στο εξωτερικό. (Hackenesch, 2018)

Η Ευρώπη από το 2010 και έπειτα συνέχισε την πολιτική της για εκδημοκρατισμό της Αιθιοπίας προσπαθώντας να ενισχύσει περισσότερο την κοινωνία των πολιτών και την λήψη αποφάσεων. Εντούτοις, η μεγάλη αλλαγή ήταν ότι πλέον δεν ασκούσε κριτική πολιτική αλλά προσπάθησε να διατηρήσει μια υγιέστερη συνεργασία χωρίς ιδιαίτερες πιέσεις. Λόγω αυτής της αλλαγής στη στάση της Ευρώπης, η Αιθιοπία άρχισε να είναι πιο θετική για να συνεργαστούν. Συγκεκριμένα, αναλόγως του ζητήματος που θα τίθετο στις διαπραγματεύσεις η κυβέρνηση θα έστελνε τον αρμόδιο Υπουργό για να συζητήσει το ζήτημα.

Σημαντικό γεγονός στην αλλαγή της στάσης της Αιθιοπίας ήταν η εμφατική νίκη του κυβερνόντος κόμματος στις εκλογές που του έδωσε την απαιτούμενη ασφάλεια να νιώθει ισχυρό, απελευθερώνοντας το από φοβίες που δημιουργήθηκαν το 2005. Τέλος, αφού πλέον η Ευρώπη είχε αλλάξει πολιτική και δεν κρατούσε τόσο σκληρή στάση απέναντι στη χώρα, σε συνδυασμό με την εμφατική νίκη στις εκλογές η κυβέρνηση της χώρας έβλεπε με θετικό μάτι τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους εταίρους σε διάφορα ζητήματα. (Hackenesch, 2018b)

Κίνα-Αιθιοπία

Η σχέση Αιθιοπίας και Κίνας μέχρι το 2005 φαίνεται δεν ήταν τόσο δυνατή όπως η σχέση της με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Την δεκαετία του 1990 ξεκίνησαν να υπάρχουν μικρές επαφές ανάμεσα στους δύο δρώντες, κυρίως για εκτέλεση κάποιων οδικών έργων και βελτίωση της παροχής νερού στη χώρα. Από το 2000 και έπειτα η σχέση των δύο χωρών ξεκίνησε σιγά σιγά να αναβαθμίζεται με αποκορύφωμα την εκλογική κρίση του 2005. Συγκεκριμένα, από το 2000 και έπειτα η οικονομική βοήθεια της Κίνας προς την Αιθιοπία άρχισε να αυξάνεται σε γοργούς ρυθμούς. Αυτό γιατί, η Κίνα έβλεπε την Αιθιοπία ως μια χώρα που μπορούσε να την εμπιστευτεί και θα αποτελούσε ένα πολύ καλό συνεργάτη. Από την άλλη η Αιθιοπία προωθούσε την συνεργασία της με την Κίνα γιατί δεν μπλεκόταν στα εσωτερικά της θέματα. (Hackenesch, 2013) (Hackenesch, 2018)

Επίσης, η Κίνα έβλεπε την Αιθιοπία ως χώρα στην οποία θα έβρισκε αρκετές ευκαιρίες για να εφαρμόσει στόχους της εξωτερικής της πολιτικής της. Έβλεπαν την Αιθιοπία ως χώρα με αρκετά καλή και οργανωμένη γραφειοκρατία και την κυβέρνηση της χώρας να έχει ξεκάθαρο πλάνο ανάπτυξης. Αρκετές Κινέζικες εταιρείες είχαν καταφέρει να κερδίσουν διαγωνισμούς για ανακατασκευή του οδικού δικτύου στην χώρα, ευνοώντας και τις βλέψεις της κινέζικης κυβέρνησης. Επίσης, οι δύο κυβερνήσεις είχαν δημιουργήσει ένα forum συνεργασίας στο οποία θα συζητούσαν θέματα εμπορίου και έργα τα οποία θα διεξάγονταν στην επικράτεια της Αιθιοπίας από Κινέζικες εταιρείες. (Hackenesch, 2013)

Η Κίνα ξεκίνησε να δείχνει πιο έμπρακτα την εμπιστοσύνη της προς την Αιθιοπία λόγω της δραστηριοποίησης Κινέζικων εταιρειών στην χώρα. Επιπρόσθετα, στο συνέδριο της FOCAC όπου διεξάγονταν συναντήσεις μεταξύ των Αφρικάνικων χωρών και της Κίνας, η Αιθιοπία πολλές φορές λάμβανε πρωταγωνιστικό ρόλο, για να βελτιώσει περαιτέρω την σχέση τους. Οι ενέργειες της Αιθιοπίας είχαν ως απώτερο σκοπό να επωφεληθεί η χώρα οικονομικά, με στόχο να κτιστούν νέα σχολεία, να διαγραφούν παλαιά χρέη και να δοθούν υποτροφίες για να σπουδάσουν φοιτητές στην Κίνα. (Hackenesch, 2013, Hackenesch, 2018) (Cisse, 2012)

Ρόλος της Κίνας στην κρίση του 2005 και έπειτα

Η εκλογική κρίση και τα γεγονότα που ακολούθησαν οδήγησαν σε ρήξη μεταξύ Αιθιοπίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρώπη ασκούσε περισσότερη πίεση προς την Αιθιοπία για να εφαρμόσει τους δικούς της όρους και να διορθώσει τις «κακές πολιτικές» της κυβέρνησης προς τους διαδηλωτές. Παράλληλα, η κυβέρνηση της Αιθιοπίας δεν ήθελε να συνεργαστεί καθόλου σε ορισμένα θέματα αφού πίστευε ότι οι Ευρωπαίοι παρατηρητές βοήθησαν την αντιπολίτευση. Το κυβερνών κόμμα ένιωθε ανασφάλεια αφού δεν είχε μια ξεκάθαρη νίκη στις εκλογές, χάνοντας την εμπιστοσύνη προς την Ευρώπη.

Με την Αιθιοπία να χάνει κάποια σημαντικά οικονομικά βοηθήματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Κίνα εμπλέκεται δυναμικά για να βοηθήσει την Αιθιοπία. Συγκεκριμένα, το 2006 η Κίνα παραχώρησε δάνειο 500 εκατομμυρίων δολαρίων με ευνοϊκούς όρους για την διεξαγωγή διάφορων έργων καλύπτοντας το ποσό που έχασε από την Ευρώπη. (Hackenesch, 2018) Με αυτή την κίνηση είχε σαν στόχο να κερδίσει πλήρως την εμπιστοσύνη της Αιθιοπίας, δείχνοντας παράλληλα πως θα στηρίξει το πλάνο της κυβέρνησης για την οικονομική ανάπτυξη.

Ενδεικτικό της καλής συνεργασίας ανάμεσα στις δύο χώρες ήταν οι στενές σχέσεις που είχαν αναπτυχθεί μεταξύ των δύο κυβερνώντων κομμάτων. Το EPRDF προσπάθησε να έρθει κοντά με άλλα κόμματα που ήταν στην εξουσία ανά το παγκόσμιο. Αυτό οδήγησε στην έναρξη περαιτέρω σχέσεων μεταξύ των κυβερνώντων κομμάτων Αιθιοπίας και Κίνας λόγω των κοινών σημείων που είχαν. Υπήρχαν αρκετές συναντήσεις ανάμεσα στις δύο πλευρές με πολλούς αξιωματούχους της Αιθιοπίας να ταξιδεύουν στην Κίνα κυρίως μετά το 2005. Τα διάφορα κοινά στοιχεία όπως η διακυβέρνηση, η βελτίωση του τρόπου λειτουργίας του κυβερνώντος κόμματος και η οικονομική ανάπτυξη έφεραν τα δύο κόμματα πολύ κοντά. Επιπρόσθετα, Κινέζοι αξιωματούχοι ταξίδευαν στην Αιθιοπία για να εκπαιδεύσουν κυβερνητικό προσωπικό στα πρότυπα της Κίνας. (Hackenesch, 2013) (Hackenesch, 2018)

Το 2014 η Αιθιοπία θεωρείτο ως η δεύτερη χώρα με τα περισσότερα Κινέζικα δάνεια στην Αφρική. Η Κίνα είχε μια στοχευμένη οικονομική πολιτική προς την Αιθιοπία εξυπηρετώντας αρκετά ζητήματα της χώρας που είχε θέσει η κυβέρνηση. Επίσης, είχε επενδύσει και σε τομείς που η Ευρώπη δεν θεωρούσε σημαντικούς, φέρνοντας τις δύο χώρες ακόμη πιο κοντά. Οι καλές σχέσεις των δύο χωρών οδήγησαν στην ανάπτυξη καλής εμπορικής συνεργασίας. Συγκεκριμένα, από το 2006 και έπειτα η Κίνα ήταν η πρώτη χώρα εισαγωγών στην Αιθιοπία με εισαγωγή αρκετών ειδών προϊόντων όπως αυτοκίνητα και ηλεκτρονικές συσκευές. Επίσης, η Αιθιοπία είχε αρχίσει να εξαγει μεγάλες ποσότητες προϊόντων προς την Κίνα όπως καφέ και πρώτες ύλες. (Hackenesch p.113-114, 2018) Μέχρι το 2010 το Κινέζικο απόθεμα επενδύσεων

στην Αιθιοπία είχε σχεδόν τριπλασιαστεί, φτάνοντας τα 400 εκατομμύρια δολάρια.
(Hackenesch, 2013)

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, τόσο η Κίνα όσο και η Ευρώπη είχαν εμπλακεί με το δικό τους τρόπο στην Αιθιοπία. Και οι δύο μέσα από τα χρόνια διατηρούσαν σχέσεις με την κυβέρνηση της χώρας χωρίς ιδιαίτερα ζητήματα. Το πρόβλημα που αντιμετώπιζε η Αιθιοπία με την Ευρώπη ήταν η αμφιλεγόμενη εμπλοκή στις εκλογές του 2005 από τους ευρωπαίους παρατηρητές, ο εξαναγκασμός για υιοθέτηση πολιτικών που δεν ενδιέφεραν καθόλου την Αιθιοπία και τέλος η απειλή για να αποκοπούν οικονομικά βοηθήματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους Ευρωπαίους εταίρους. Αντιθέτως, η αναβάθμιση των σχέσεων Αιθιοπίας και Κίνας μείωσε σε σημαντικό βαθμό την επιρροή της Ευρώπης.

Η Κίνα όπως και σε άλλες περιπτώσεις, δεν έβαζε όρους στην κυβέρνηση της Αιθιοπίας. Η Κίνα παραχώρησε δάνεια με πολύ καλούς όρους και η πολιτική της ήταν αρκετά στοχευμένη στα θέλω της κυβέρνησης της Αιθιοπίας. Από τα δάνεια δηλαδή που έπαιρνε η Αιθιοπία, τα χρήματα είχαν κατανεμηθεί σε έργα που είχε ανάγκη η χώρα όπως η βελτίωση του οδικού δικτύου, το κτίσιμο νοσοκομείων και η παροχή πόσιμου νερού στη χώρα. Επιπρόσθετα, οι καλές σχέσεις του κυβερνών κόμματος της Κίνας και της Αιθιοπίας έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην αναβάθμιση της σχέσης των δύο χωρών, και υπήρξε συνεργασία σε θέματα διακυβέρνησης του κράτους ακολουθώντας Κινέζικα πρότυπα. Εν κατακλείδι, η Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω της κριτικής που ασκούσε, τους όρους που έθετε και τα γεγονότα του 2005 ανάγκασε την Αιθιοπία να ψάξει άλλους δρώντες που μπορούσαν να την βοηθήσουν, οδηγώντας την στη δημιουργία μιας ισχυρής συνεργασίας με την Κίνα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Όπως έχει διαπιστωθεί και με προηγούμενες έρευνες που έχουν γίνει αλλά και με την έρευνα που έχω διεκπεραιώσει τα Αφρικανικά κράτη τείνουν να συνεργάζονται καλύτερα με την Κίνα. Αυτό γίνεται γιατί τα πλείστα κράτη της Αφρικής έχουν αυταρχικό καθεστώς, ενώ καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει η πολιτική προσέγγισης της Κίνας. Δεν μπλέκεται στα εσωτερικά ζητήματα των χωρών και αντιμετωπίζει όλες της χώρες της Αφρικής ως ίσους συνεργάτες. Αντιθέτως, η πολιτική της Ευρώπης για υιοθέτηση δημοκρατικών αρχών μέσω πιέσεων και οικονομικής συνεργασίας δεν έχει φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Η εμπλοκή της Ευρώπης στα εσωτερικά ζητήματα των Αφρικανών δεν αφήνει την καλύτερη εντύπωση αφού θυμίζει εποχές αποικιοκρατίας, ενώ ούτε η σκληρή κριτική πολιτική προς τους Αφρικανούς για υιοθέτηση δυτικών αρχών με αντάλλαγμα οικονομικά ωφέληματα έχει φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Όσον, αφορά την Αγκόλα και Αιθιοπία έχουν αρκετά κοινά στοιχεία μεταξύ τους που τους ώθησαν να προβούν συνεργασία με την Κίνα. Αυτό γιατί και οι δύο χώρες είχαν ανάγκη από οικονομική βοήθεια για ανασυγκρότηση του κράτους λόγω των εμφύλιων πολέμων. Τέλος, μια σημαντική διαφορά ανάμεσα στις δύο χώρες είναι ότι η Αγκόλα οικονομικά ήταν ανεξάρτητη λόγω πετρελαίου αποτρέποντας την Ευρώπη να την επηρεάσει μέσω οικονομικών βοηθημάτων. Στην αντίπερα όχθη, η Αιθιοπία λόγω οικονομικών θεμάτων χρειάστηκε την βοήθεια της Ευρώπης μέχρι το 2005 όπου ξέσπασε η διαφωνία για τις εκλογές με αποτέλεσμα η Αιθιοπία να στραφεί στην Κίνα.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abbink, J. 2006, "Discomfiture of democracy? The 2005 election crisis in Ethiopia and its aftermath", *African affairs*, vol. 105, no. 419, pp. 173-199.

Acker, K. & Brautigam, D. "Twenty Years of Data on China's Africa Lending".

African Union 2010, *2nd EU-AFRICA SUMMIT* [Homepage of African Union], [Online]. Available: <https://africa-eu-partnership.org/en/our-events/2nd-eu-africa-summit> [2021, 28th September,].

African Union 2014, *4th EU-AFRICA SUMMIT* [Homepage of African Union], [Online]. Available: <https://africa-eu-partnership.org/en/our-events/4th-eu-africa-summit> [2021, 28th September,].

African Union 2020, *Africa-Europe Alliance* [Homepage of African Union], [Online]. Available: <https://africa-eu-partnership.org/en/africa-europe-alliance-0> [2021, 28th September,].

Aguilar, R. & Goldstein, A. 2009, "The Chinisation of Africa: The Case of Angola", *The World Economy*, vol. 32, no. 11, pp. 1543-1562. doi:<https://doi.org/10.1111/j.1467-9701.2009.01249.x>

Barton, Benjamin. 2011. *China and the European Union in Africa: Partners Or Competitors?* Farnham: Taylor & Francis Group.

Barton, M.B. & Men, J. 2013, *China and the European Union in Africa: partners or competitors?* Ashgate Publishing, Ltd.

Bodomo , Adams. 2019. "Africa-China-Europe Relations: Conditions and Conditionalities." *Journal of International Studies*.

Bräutigam, D. 2011a, "Aid 'with Chinese characteristics': Chinese foreign aid and development finance meet the OECD-DAC aid regime", *Journal of international development*, vol. 23, no. 5, pp. 752-764.

Bräutigam, D. 2011b, "Chinese development aid in Africa: What, where, why, and how much?", *Where, Why, and How Much*.

Bräutigam, D. 2011c, "Chinese development aid in Africa: What, where, why, and how much?", *Where, Why, and How Much*.

Calabrese Linda, P.A. 2018, 6th September,-last update, *FOCAC 2018:top takeaways from the China-Africa summit* [Homepage of ODI], [Online]. Available: <https://odi.org/en/insights/focac-2018-top-takeaways-from-the-china-africa-summit/> [2021, 21th June,].

- Carbone, M. 2011, "The European Union and China's rise in Africa: Competing visions, external coherence and trilateral cooperation", *Journal of Contemporary African Studies*, vol. 29, no. 2, pp. 203-221.
- CHINA DEVELOPMENT BANK 2021, , *CHINA DEVELOPMENT BANK* [Homepage of CHINA DEVELOPMENT BANK], [Online]. Available: http://www.cdb.com.cn/English/gykh_512/khjj/ [2021, 1st July,].
- Cisse, D. 2012, "FOCAC: trade, investments and aid in China-Africa relations".
- Constataras Eva 2016, 30th June,-last update, *Visualizing China Aid to Africa* [Homepage of ChinaFile], [Online]. Available: <https://www.chinafile.com/infographics/visualizing-chinas-aid-africa> [2021, 13th Sempتمبر,].
- CVCE 2021, *The Lome I Convnetion* [Homepage of CVCE], [Online]. Available: <https://www.cvce.eu/en/education/unit-content/-/unit/dd10d6bf-e14d-40b5-9ee6-37f978c87a01/9a69c7f9-1ea2-4e6c-8cdb-1dee40ac5714> [2021, 8th August,].
- European Council 2018, 25th October,-last update, *Consulation Procedure (Article96)* [Homepage of European Council], [Online]. Available: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/cotonou-agreement/article-96-cotonou-agreement/> [2021, 25th August,].
- European Council 2021a, 11th August,-last update, *Cotonou Agreement* [Homepage of European Council], [Online]. Available: <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/cotonou-agreement/> [2021, 23th August,].
- European Council 2021b, 23th April,-last update, *Eu trade agreements* [Homepage of European Council], [Online]. Available: <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/trade-policy/trade-agreements/> [2021, 12th August,].
- European Parliament 2010, 7th December,-last update, *Πολιτιστική διπλωματία: οι αξίες και ο πολιτισμός πρεσβευτες Ευρώπης* [Homepage of European Parliament], [Online]. Available: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20101203STO05908/politistike-diplomatia-oi-axies-kai-o-politismos-presbeutes-tes-europes> [2021, 26th August,].
- European Union External Action Service 2016, 10th August,-last update, *Election Observation Missions (EUEOMs)* [Homepage of European Union External Action Service], [Online]. Available: https://eeas.europa.eu/topics/election-observation-missions-eueoms/421/election-observation-missions-eueoms_en [2021, 30th August,].
- European Union 2012, July 23-last update, *EU-ANGOLA JOINT WAY FORWARD(JWF)* [Homepage of European Union], [Online]. Available: https://eeas.europa.eu/archives/docs/angola/jwf_en.pdf [2021, March 30].

- Farrell, M. 2005, "A triumph of realism over idealism? Cooperation between the European Union and Africa", *European Integration*, vol. 27, no. 3, pp. 263-283.
- Ferdinand, P. 2016, "Westward ho—the China dream and ‘one belt, one road’: Chinese foreign policy under Xi Jinping", *International Affairs*, vol. 92, no. 4, pp. 941-957.
- Ferreira, M.E. 2006, "Angola: Conflict and development, 1962-2002", *The Economics of Peace and Security Journal*, vol. 1, no. 1.
- Gegout, C. 2009, "EU conflict management in Africa: the limits of an international actor", *Ethnopolitics*, vol. 8, no. 3-4, pp. 403-415.
- Grimm, Sven, and Christine Hackenesch. 2016. "China in Africa: What Challenges for a Reforming European Union Development Policy? Illustrations from Country Cases." *Development Policy Review* 35 (4) (07):549-66.
<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=asn&AN=123348428&site=eds-live>.
- Grimm, Sven, Heike Höß, Katharina Knappe, Marion Siebold, and Johannes Sperrfechter. 2011. *Coordinating China and DAC Development Partners: Challenges to the Aid Architecture in Rwanda*. Germany: Econstor.
- Hackenesch, C. 2011. "Competing for Development: The European Union and China in Ethiopia."
- Hackenesch, C. 2013, "Aid donor meets strategic partner? The European Union's and China's relations with Ethiopia", *Journal of Current Chinese Affairs*, vol. 42, no. 1, pp. 7-36.
- Hackenesch, C. 2018a, *The EU and China in African Authoritarian Regimes: Domestic Politics and Governance Reforms*, Springer Nature.
- Hackenesch, C. 2018b, *The EU and China in African Authoritarian Regimes*. [electronic resource] : *Domestic Politics and Governance Reforms*, Springer International Publishing.
<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=cat07739a&AN=uclb1976395&site=eds-live>; <https://doi.org/10.1007/978-3-319-63591-0>
- Hayden, C. 2012, *The rhetoric of soft power: Public diplomacy in global contexts*, Lexington Books.
- Huaxia 2021, 24th April,-last update, *Chinese Luban Workshop launched in Ethiopia to boost vocational training* [Homepage of Xinhuanet], [Online]. Available: http://www.xinhuanet.com/english/2021-04/28/c_139913065.htm [2021, 21th June,].
- Hurt, S.R. 2003, "Co-operation and coercion? The Cotonou Agreement between the European Union and ACP states and the end of the Lomé Convention", *Third World Quarterly*, vol. 24, no. 1, pp. 161-176.

- Institute of Developing Economies Japan External Trade Organization 2020, , *China in Africa* [Homepage of Institute of Developing Economies Japan External Trade Organization], [Online]. Available: https://www.ide.go.jp/English/Data/Africa_file/Manualreport/cia_14.html [2021, 16th June,].
- Jin, L. 2010, "Aid to Africa: What Can the EU and China Learn from Each other?".
- King, K. 2007, "The Beijing China-Africa Summit of 2006: The new pledges of aid to education in Africa", *China Report*, vol. 43, no. 3, pp. 337-347.
- Lahtinen, A. 2018, *China's diplomacy and economic activities in Africa: Relations on the move*, Springer.
- Ministry of Foreign Affairs, The People's Republic of China 2004, *Beijing Declaration of the Forum on China-Africa Cooperation* [Homepage of Ministry of Foreign Affairs, The People's Republic of China], [Online]. Available: <https://www.fmprc.gov.cn/zflt/eng/zyzl/hywj/t157833.htm> [2021, 16th June,].
- Mung, E.M. 2008, "Chinese migration and China's foreign policy in Africa", *Journal of Chinese Overseas*, vol. 4, no. 1, pp. 91-109.
- Ohashi, H. 2018, "The Belt and Road Initiative (BRI) in the context of China's opening-up policy", *Journal of Contemporary East Asia Studies*, vol. 7, no. 2, pp. 85-103.
- Pearce, J. 2012, "Control, politics and identity in the Angolan civil war", *African Affairs*, vol. 111, no. 444, pp. 442-465.
- Poh, A. & Li, M. 2017, "A China in transition: The rhetoric and substance of Chinese foreign policy under Xi Jinping", *Asian Security*, vol. 13, no. 2, pp. 84-97.
- Rudolph, Jonatan. 2018. *Checkmating Chinas Growing Influence*. Place of publication not identified]: Alpha Editions.
- Samy, Y. 2010, "China's aid policies in Africa: Opportunities and challenges", *The Round Table*, vol. 99, no. 406, pp. 75-90.
- Sechi, M. 2018, 27th September, -last update, *Final Report of the EU EOM TUNISIA 2018* [Homepage of European Union], [Online]. Available: https://eeas.europa.eu/election-observation-missions/eom-tunisia-2018/51255/rapport-final-de-la-moe-ue-tunisie-2018_fr [2021, 2nd September,].
- Secretariat, of the Chinese following up Committee of the Forum on China-Africa Relations 2009, 29th September , -last update, *Declaration of the Beijing Summit Of the Forum on China-Africa Cooperation* [Homepage of Chinese Embassies in Africa], [Online]. Available: http://www.focac.org/eng/zywx_1/zywj/t606841.htm [2021, 19th June,].

- Tan-Mullins, M., Mohan, G. & Power, M. 2010, "Redefining 'aid' in the China–Africa context", *Development and Change*, vol. 41, no. 5, pp. 857-881.
- Taylor, I. 1998, "China's foreign policy towards Africa in the 1990s", *The Journal of Modern African Studies*, vol. 36, no. 3, pp. 443-460.
- The World Bank 2020, July 01-last update, *The World Bank in Angola* [Homepage of The World Bank], [Online]. Available: <https://www.worldbank.org/en/country/angola/overview> [2021, March 23].
- The World Bank 2021, March 21-last update, *The World Bank in Ethiopia* [Homepage of The World Bank], [Online]. Available: <https://www.worldbank.org/en/country/ethiopia/overview#1> [2021, 2 April].
- Vogel, E.F. 2011, *Deng Xiaoping and the transformation of China*, Belknap Press of Harvard University Press Cambridge, MA.
- Wetzel, A. 2011, "Promoting embedded democracy? Researching the substance of EU democracy promotion", *European Foreign Affairs Review*, vol. 16, no. 5.
- Yu, G.T. 1988, "Africa in Chinese foreign policy", *Asian Survey*, vol. 28, no. 8, pp. 849-862.
- Zamfir, I. 2019, *Human rights in EU trade agreements: the human rights clause and its application*, European Parliamentary Research Service.